

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Πρώτος

Συνδρομή ἑτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἀρχοῦνται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἐκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἑτήσια·—Γραφτεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

18 Ἰανουαρ. 1876

ΕΘΝΙΚΗ ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ

Ἐρανισθεῖσα ὑπὸ Α. Σ. Βυζαντίου.

Συνίξις (ὁδὸς σελ. 17.

ΚΥΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

Φόρος.

Ἐρ.—Τί εἶναι φόρος;

Ἄπ.—Τὰ χρήματα, τὰ ὅποια καταβάλλουσι κατ' ἀναλογίαν οἱ πολῖται ἀνά πᾶν ἔτος πρὸς συντήρησιν τῆς κοινωνικῆς ζωῆς, ἤτοι πρὸς πληρωμὴν τοῦ στρατοῦ καὶ τῶν ὑπαλλήλων, καὶ πρὸς κατασκευὴν ὁδῶν καὶ ἄλλων δημοσίων ἔργων.

Ἐρ.—Υπάρχουσι πολλὰ εἶδη φόρων;

Ἄπ.—Δύο. Φόρος ἄμεσος καὶ φόρος ἔμμεσος.

Ὁ πρῶτος καλεῖται οὕτω, διότι ὁ φορολογούμενος καταβάλλει αὐτὸν ἀπ' εὐθείας εἰς τὸν εἰσπράκτορα ὁ δὲ ἔμμεσος φόρος, ἐπιβαρύνων τὰ ἀντικείμενα τῆς καταναλώσεως, πλεονάζει καὶ ἀνελόγως τῶν δαπανῶν του γίνεται αἰσθητὸς εἰς τὸν φορολογούμενον. Τοιοῦτοι φόροι εἶναι τὰ τελωνιακὰ καὶ ταχυδρομικὰ δικαιώματα, τὰ διόδια, τὸ χαρτόσημον κτλ.

Ἐρ.—Τίς ὀρίζει τὸ ποσὸν τῶν φόρων;

Ἄπ.—Μόνη ἡ Βουλὴ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιβάλλῃ φόρους καὶ νὰ ὀρίξῃ τὸ ποσὸν καὶ τὸ ποῖόν αὐτῶν.

Ἐρ.—Πῶς ὑπολογίζει ἡ Βουλὴ τὰ χρήματα ὅσα ἀναγκαιοῦσιν εἰς τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν;

Ἄπ.—Κατ' ἔτος ὑποβάλλεται ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως εἰς τὴν Βουλὴν ὁ προϋπολογισμὸς, ἤτοι πίναξ περιέχων ἐξ ἑνὸς μὲν πάσας τὰς ἀναγκαίας δαπάνας, ἐξ ἄλλου δὲ πάντας τοὺς φόρους, ἐξ ὧν πρόκειται νὰ εἰσπραχθῶσιν αἱ δαπάναι αὐτάι.

Ἐρ.—Ἄλλ' ἡ Βουλὴ δύναται νὰ ὀρίσῃ πόσον φόρον θὰ πληρῶσῃ ἕκαστος πολίτης;

Ἄπ.—Βεβαίως ὄχι. Αὐτὴ ψηφίζει τοὺς φόρους ἐν συνόλῳ διανέμονται δὲ κατόπιν κατὰ νομοῦς, ἐπαρχίας καὶ δήμου· εἰς ἕκαστον δὲ δήμον εἰδικοί ὑπάλληλοι λέγουσιν εἰς ἓνα ἕκαστον πόσα ὀφείλει νὰ πληρῶσῃ.

Ἐρ.—Ἡ Βουλὴ ψηφίζει πάντας ἀνεξαιρέτως τοὺς φόρους;

Ἄπ.—Ὅχι. Ὑπάρχουσι καὶ οἱ δημοτικοὶ φόροι, δι' ὧν θεραπεύουσι τὰς ἀνάγκας αὐτῶν οἱ

δῆμοι οὗτοι δὲ ψηφίζονται ὑπὸ τῶν δημοτικῶν συμβουλίων.

Ἐρ.—Τί φρονεῖς περὶ ἐκείνων, οἵτινες προσπαθοῦσι νὰ ἀποφύγωσι τὴν φορολογίαν, ἔξαπατώντες τοὺς εἰσπράκτορας καὶ τοὺς τελωνιακοὺς ὑπαλλήλους;

Ἄπ.—Εἶναι κακοὶ πολῖται, καθὼ ἐξαναγκάζοντες συμπατριώτας των, πολλάκις πενεστέρους αὐτῶν, εἰς διπλᾶς θυσίας. Ἡ πράξις αὕτη εἶναι ὄντως αἰσχρὰ καὶ οὐδαμῶς διαφέρεισα κλοπῆς. Εἶναι ἀξία τῆς περιφρονήσεως τῶν πολιτῶν καὶ τῆς ἀμειλίχτου καταδιώξεως τῆς Δικαιοσύνης.

Ἔπεται συνέξις.

ΠΩΣ ΤΡΕΦΟΜΕΘΑ

Συνίξις (ὁδὸς σελ. 19.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΡΙΤΗ

Ἡ γλῶσσα.

Εὐρήκεις τὸν θυρωρὸν τοῦ στόματός σου; Δὲν τὸ πιστεύω. Ἄς σοῦ τὸν εἶπω λοιπὸν ἐγώ.

Ὁ θυρωρὸς, ὅστις φυλάττει τὸ στόμα, εἶνε ἡ γεῦσις. Συμφώνως δὲ πρὸς τὰς πληροφορίας αὐτοῦ, ὑποδεχόμεθα μὲν καὶ θωπεύομεν φιλοφρόνως μὲ τὴν γλῶσσαν καὶ μὲ τὰ χεῖλη τὰ καλὰ φαγώσιμα πράγματα, πτύομεν δὲ ἀμέσως καὶ ῥίπτομεν ἔξω τῆς θύρας τὰ κακὰ καὶ τὰ δυσάρεστα.

Ἦδυνάμην, ἂν ἤθελα, νὰ κακολογήσω ἀρκετὰ τὸν θυρωρὸν αὐτὸν, πρὸς μεγάλην δυσἀρέσειαν μερικῶν λαϊμάργων κορασιῶν, τὰ ὅποια γνωρίζω. Προτιμῶ ὅμως νὰ τὸν ἐπαινέσω πρότερον, καὶ νὰ τὸν ἐπικρίνω μετὰ ταῦτα.

Εἰς ὅλην αὐτὴν τὴν ἱστορίαν, τὴν ὁποίαν μέλλω νὰ σοῦ διηγηθῶ, ἐν πρᾶγμα κυρίως δὲν πρέπει νὰ λησμονήσῃς. Ὅτι δηλαδὴ ὅλα αὐτὰ τὰ πράγματα, περὶ τῶν ὁποίων θέλω σοῦ λαλήσει, διεσκευάσθησαν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἐπιτηδες, διὰ νὰ τοποθετηθῇ ἐντὸς αὐτῶν ἡ ὑπαρξίς μας, ὅπως ἡ φιλόστοργος μήτηρ διασκευάζει τὴν κοιτίδα, διὰ νὰ τοποθετήσῃ ἐντὸς αὐτῆς τὸ βρέφος τῆς. Ὅλ' αὐτὰ λοιπὸν πρέπει νὰ τὰ θεωρῶμεν ὡς δῶρα τοῦ Θεοῦ, καὶ νὰ μὴ τὰ κακολογῶμεν, ἐκ σεβασμοῦ τοῦλάχιστον πρὸς τὸν δωρητὴν.

Ἐκτὸς δὲ τούτου δυνάμεθα ἀπλοῦστατα νὰ

πεισθώμεν περί τῆς ὠφελείας καὶ τῆς σκοπιμότητος ἐκάστου τῶν δώρων αὐτῶν, ὅταν μόνον συλλογισθώμεν τί θὰ ἐγίνετο, ἂν δὲν τὰ εἴχομεν.

Ἐπιπέσει δὲ μίαν στιγμήν, ὅτι στερεῖσαι τὴν αἰσθησὶν τῆς γεύσεως, καὶ ὅτι ἐν τεμάχιον γλυκύσματος ἐντὸς τοῦ στόματός σου σοῦ προξενεῖ τὴν αὐτὴν ἐντύπωσιν ὡς νὰ τὸ ἐκράτεις εἰς τὴν χεῖρά σου.

Δὲν θὰ ἔκαμνες ποτὲ, εἶμαι βέβαιος, αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν μόνη σου, διότι ποτὲ παιδίον δὲν θὰ φαντασθῆ, ὅτι εἶνε δυνατὸν τὰ πράγματα νὰ ἦσαν ἄλλῳ ἢ ὅπως τὰ ἔκαμεν ὁ Θεός. Καὶ τὰ παιδιά ἔχουν ὡς πρὸς τοῦτο περισσότερο δίκαιον παρὰ οἱ φιλόσοφοι. Ἀλλὰ, τέλος πάντων, ἄς ὑποθέσωμεν ὅπωςδὴποτε.

Τί θὰ συμβῆ;

Θὰ φάγῃς πολλάκις γλύκυσμα παλαιὸν, ξηρὸν, χαλασμένον, χωρὶς νὰ τὸ διακρίνης, καὶ θὰ ὑποθέσῃς, ὅτι εἶνε νωπὸν καὶ νοστιμώτατον. Σημειώσαι δὲ, ὅτι τὸ χαλασμένον καὶ ξηρὸν γλύκυσμα εἶνε τροφή πολὺ βλαβερὰ, ἥτις δύναται καὶ νὰ σὲ φαρμακεύσῃ, ἂν φάγῃς πολὺ. Σοῦ ἀναφέρω δὲ αὐτὸ μόνον τὸ παράδειγμα μεταξὺ χιλίων.

Μολοντί δὲν γνωρίζεις ἀκόμη ἄλλα φαγώσιμα, εἶμὴ μόνον ὅσα ἐξέρχονται ἔτοιμα ἀπὸ τὰ ἐργαστήρια ἢ ἀπὸ τὸ μαγειρεῖον τῆς μητρὸς σου, ἐννοεῖς ὅμως ὅτι ὑπάρχουν πολλὰ, ἀπὸ τὰ ὅποια πρέπει νὰ φυλαττώμεθα, διότι θὰ ἔβλαπτον πολὺ τὸν στόμαχόν μας. Θὰ ἦτο δὲ δύσκολον νὰ τὰ διακρίνωμεν καὶ νὰ φυλαχθώμεν, ἂν ἡ γεῦσις δὲν μᾶς εἰδοποιεῖ.

Καὶ εἶνε ἀληθῶς θαυμάσιον, ὅτι ὅσα πράγματα δὲν εἶνε προωρισμένα νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς τροφήν, πάντοτε σχεδὸν προδίδονται διὰ τῆς κακῆς τῶν γεύσεως, ὅταν εἰσέρχονται εἰς τὸ στόμα. Εἶνε ἀληθές, ὅτι τὰ ἱατρικὰ εἶνε δυσάρεστα εἰς τὴν γεῦσιν, καὶ ὅμως πρέπει νὰ τὰ καταπιώμεν. Ἀλλὰ τὰ ἱατρικὰ δυνάμεθα νὰ τὰ παρομοιάσωμεν μὲ τοὺς καπνοδοχοκαθαριστάς, εἰς τοὺς ὁποίους ὁ θυρωρὸς ἐπιτρέπει ἅπαξ τοῦ ἔτους τὴν εἴσοδον τῆς οἰκίας, διότι δὲν εἶνε μὲν εὐμορφοί, οὔτε κομψοί, οὔτε καθάριοι, εἶνε ὅμως χρήσιμοι καὶ ἀναγκαῖοι. Τοιοῦτοτρόπως εἶνε ἀνάγκη ν' ἀφίνομεν ἐνίοτε καὶ εἰς τὰ ἱατρικὰ ἐλευθέρην τὴν εἴσοδον, διότι εἶνε μὲν ἄσχημα, ἀλλὰ πρέπει νὰ καθαρῶσιν τὴν καπνοδόχην. Ἡ γεῦσις ὅμως δὲν ἀπατᾶται ὡς πρὸς αὐτὰ, διότι ἀληθῶς τὰ ἱατρικὰ δὲν εἶνε προωρισμένα εἰς τροφήν, καὶ πολὺ γρήγορα δύναται τις νὰ τὸ ἐννοήσῃ, ἂν ἀποφασίσῃ νὰ κάμῃ τὸ πρόγευμά του, τὸ γεῦμά του καὶ τὸ δεῖπνόν του μὲ ἱατρικὰ.

Σὲ εἶπα πρὸ μικροῦ, ὅτι πάντοτε σχεδὸν τὰ κακὰ καὶ μὴ θρεπτικὰ φαγώσιμα πράγματα προδίδονται διὰ τῆς γεύσεως· εἶπα δὲ τὸ σχεδὸν ἐκεῖνο δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες ἐπε-

νοήσαμεν χίλια τεχνάσματα, διὰ νὰ ἀπατῶμεν τοὺς φυσικοὺς μας φύλακας, καὶ κρύπτομεν πολλάκις εἰς τὴν σάκχαριν τὸ δηλητήριον, καθὼς παραδείγματος χάριν εἰς τὰ πράσινα ἐκεῖνα καὶ κυανὰ σακχαρωτὰ, τὰ ὅποια ἀποστρέφομαι ἀπὸ τὴν παιδικὴν μου ἡλικίαν, διότι ἐφαρμάκευσαν ἓνα μικρὸν μου φίλον, τὸν ὁποῖον ἠγάπων πολὺ. Αὐτὰ, βλέπεις, διαβαίνουν ἀναιδῶς ἐνώπιον τοῦ θυρωροῦ, καὶ τὸν ἀπατῶσι, διότι ἡ σάκχαρις κρύπτει τὸν κακοποιὸν ὀπισθὲν τῆς.

Ἐπειτα δὲ, δὲν εἴμεθα πάντοτε καὶ φρόνιμοι, καὶ καταπίνομεν πολλάκις γρήγορα γήγορα, χωρὶς νὰ δώσωμεν καιρὸν εἰς τὸν θυρωρὸν μας νὰ ἐξετάσῃ τί τρώγομεν. Τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ κλέπτης εἰσέρχεται εἰς τὴν οἰκίαν, χωρὶς κανεὶς νὰ τὸν ἐννοήσῃ.

Τὰ ζῶα ὅμως ἔχουν ὡς πρὸς τοῦτο πολὺ περισσότερο πνεῦμα ἀπὸ ἡμᾶς.

Κύτταξε τὴν γαλῆν σου, ὅταν τῆς ῥίπτῃς τίποτε τὸ ὁποῖον δὲν γνωρίζεις, μὲ πόσῃ προσοχῇ προβάλλει ἡσυχὰ ἡσυχὰ τὸ ῥύγχος τῆς, διὰ νὰ λάβῃ καιρὸν νὰ σκεφθῆ. Ἐπειτα ἐγγίζει ἐλαφρὰ μὲ τὸ ἄκρον τῆς γλώσσης τὸ ἄγνωστον πρᾶγμα, ἅπαξ, δις, τρίς, πολλάκις· καὶ ἀφοῦ ἡ λεπτὴ ἐκείνη ἄκρα τῆς γλώσσης τῆς λάβῃ τὰς ἀναγκαῖας πληροφορίας, τότε μόνον ἀποφασίζει νὰ φάγῃ καὶ νὰ καταπίῃ. Ἄν δὲ τὸ πρᾶγμα τῆς φανῆ κάπως ὑποπτον, τετέλεσαι! παρακάλεσέ τιν ὅσον θέλῃς, ἡ γαλῆ σου θὰ σοῦ στρέψῃ τὰ νῶτα.

Πόσον καλὸν θὰ ἦτο, ἂν πολλὰ μικρὰ παιδιά ἐμιμοῦντο ὡς πρὸς τοῦτο τὴν γαλῆν! Ἄλλ' ἄς ἀφήσωμεν αὐτὸ τὸ θέμα, διὰ νὰ μὴ δυσχερᾶσθωμεν κανένα.

Βλέπεις λοιπὸν ἐκ τῶν ἀνωτέρω, πόσον ὠφέλιμον πρᾶγμα εἶνε ἡ γεῦσις. Ἐχει ὅμως καὶ τὴν εὐάρεστον ὄψιν τῆς, ἡ ὁποία εἶνε ἐπίσης ἀξία λόγου.

Φαντάζεσαι, πόσον ὀχληρὸν πρᾶγμα θὰ ἦτο νὰ τρώγομεν, ἂν δὲν ἦσθαινόμεθα καρμύϊαν εὐχάριστον τρώγοντες; Πόσον ὀλίγην θὰ εἶχεν ὁ ἄνθρωπος διαθέσειν νὰ διακόπτῃ τὰς ἀσχολίας του καὶ τὴν ἐργασίαν του, διὰ νὰ ἀνοίγοι κλείσῃ ἐπὶ τινὰς στιγμὰς τὰς σιαγόνας καὶ νὰ συγκρούσῃ τοὺς ὀδόντας του, ἂν ἡ ἐργασία αὐτῆ, ἡ ὄχι βέβαια πολὺ διασκεδαστικὴ, δὲν εἶχε καὶ τινὰ εὐχάριστον! Οἱ ἄνθρωποι, οἵτινες δὲν τρέφονται ὅλοι περίφημα, θὰ ἐτρέφοντο ἀναμφιβόλως ἀκόμη χειρότερα, ἂν δὲν εἶχον τὴν μικρὰν αὐτὴν ἀμοιβήν.

—Ἀμοιβὴν! θὰ ἀνκαρῆξῃς βεβαίως, καὶ σοῦ φαίνεται παράδοξον, ὅτι χρειάζεται ἀμοιβὴν ὁ ἄνθρωπος διὰ νὰ φάγῃ. Καὶ ὅμως εἶνε ἀλήθεια. Πᾶν καθῆκον, τὸ ὁποῖον ἐπέβαλεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν ἄνθρωπον, τὸ συνέδεσε καὶ μὲ μίαν ἀπόλαυσιν, ἥτις τὸν ἀνταμείβει διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντος.

Πολλὰ πράγματα ἠδυνάμην νὰ σὲ εἶπω περὶ αὐτοῦ τοῦ ἀντικειμένου, ἂν ἦσο μεγαλειτέρα. Ἐπειδὴ ὅμως εἶσαι μικρὰ ἀκόμη, θὰ περιορισθῶ εἰς ἓν καὶ μόνον παράδειγμα.

Ὅταν ἡ μήτηρ ὑποθέτῃ ὅτι ἡ μικρὰ τῆς κόρη δὲν ἔχει μόνη τῆς τὴν φρόνησιν νὰ κάμῃ ὅ,τι πρέπει, νὰ ἀναγνώσῃ παραδείγματος χάριν, νὰ ράψῃ κτλ., σοφίζεται ἀνταμοιβᾶς, καὶ τῆς δίδει ἐν παιγνιδάκι, ἐν σακχαρωτῶν, ἀφοῦ κάμῃ τὴν ἐργασίαν τῆς. Τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ Θεὸς δὲν εἶχε πεποιθήσιν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος θὰ ἐφρόντιζε μόνος του περὶ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ἀναγκῶν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, καὶ διὰ τοῦτο ὀπισθεν ἐκάστης ἀνάγκης καὶ παντὸς καθήκοντος ἔθεσε μίαν ἀμοιβήν, ὥστε ὁ ἄνθρωπος, ἐκπληρῶν τὸ καθῆκον, νὰ εὐρίσκῃ τὴν ἀμοιβήν.

Δὲν ὑποθέτεις ἴσως, ὅτι τὸ πρᾶγμα αὐτὸ, τὸ ὁποῖον σοῦ ἐξηγῶ τόσον ἡσυχὰ μὲ παιδικὰς παρομοιώσεις, ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς φοβερὰς φιλονεικίας μεταξὺ τῶν σοφῶν, καὶ ἐξακολουθεῖ ἀκόμη νὰ φιλονεικῆται. Ἄν κατόπιν, ὅταν μεγαλώσῃς, ἀκούσῃς τίποτε περὶ αὐτῶν τῶν συζητήσεων, ἐνθυμήσου ὅ,τι σὲ εἶπα, καὶ μὴ λησμονῆς, ὅτι ἡ μικρὰ αὐτὴ εὐχάριστος, τὴν ὁποῖαν ἔχομεν εἰς τὴν γλώσσάν μας καὶ εἰς τὰ περιχώρα, εἶνε μία ἀμοιβή, ἐν παιγνιδάκι, τὸ ὁποῖον ὅμως μᾶς ἔδωκεν ὁ Θεός, καὶ τὸ ὁποῖον ἐπομένως πρέπει νὰ μεταχειριζώμεθα μὲ πολλὴν περίσκεψιν καὶ σέβας.

Ἡ μικρὰ κόρη, εἰς τὴν ὁποῖαν ἡ μήτηρ τῆς ἔδωκεν ἐν παιγνιδίον, δὲν θὰ τὸ θραύσῃ βέβαια οὔτε θὰ τὸ ρίψῃ εἰς καρμύϊαν γωνίαν. Θὰ παίξῃ μὲ αὐτὸ—ἂν ἦνε φρόνιμος, ἐννοεῖται—ὅσον πρέπει καὶ ὅταν πρέπει, καὶ θὰ εὐχαριστήσῃ ἐνδομύχως τὴν μητέρα τῆς.

Τὸ αὐτὸ πρέπει νὰ κάμῃ καὶ ὁ ἄνθρωπος μὲ τὰ παιγνίδια, περὶ τῶν ὁποίων ὀμιλοῦμεν.

Ἐπίσης δὲ ἡ μικρὰ κόρη δὲν θὰ ἐξοδεύσῃ ὅλην τῆς τὴν ἡμέραν μὲ τὸ παιγνίδιον, τὸ ὁποῖον ἔλαβεν, οὔτε θὰ λησμονήσῃ ὅλας τῆς τὰς ἄλλας ἐργασίας χάριν αὐτοῦ, καὶ θὰ τὸ ἀφήσῃ εὐθὺς, ἅμα ἡ μήτηρ τῆς τὴν φωνάζῃ.

Τὸ αὐτὸ ἔπρεπε νὰ κάμῃ καὶ ὁ ἄνθρωπος μὲ τὰ παιγνίδια του· δυστυχῶς ὅμως δὲν τὸ κάμνει πάντοτε, καὶ διὰ τοῦτο ἀκούει πολλάκις τῶν κατηγοριῶν. Αἱ μικραὶ κόραι ἐπίσης δὲν τὸ κάμνουν πάντοτε, καὶ δι' αὐτὸ ὑπάρχει ἡ ἀσχημος ἐκείνη λέξις: *λαιμαργία*, δι' αὐτὸ ὑπάρχουν ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν καὶ τιμωρίαι.

Ἄν οἱ ἄνθρωποι, ὅσοι ἐργάζονται νὰ ἐπισκεφθῶσι τὴν μητέρα σου, ἀντὶ νὰ ἀναβοῦν εἰς τὴν οἰκίαν, μείνουν κάτω εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ θυρωροῦ καὶ ἀρχίσουν ὀμιλίας μαζὺ του, νομίζεις ὅτι θὰ εὐχαριστήσῃ πολὺ ἡ μήτηρ σου ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψίν των; Διόλου, βεβαίως. Καὶ ὅμως αὐτὸ ἀπαράλλακτα κάμνουν τὰ κοράσια, τὰ ὅποια, ἐνῶ τρώγουν, ἀσχολοῦνται μόνον μὲ

τὸν θυρωρὸν. Εἶνε ἀλήθεια, ὅτι ὁ θυρωρὸς αὐτὸς εἶνε πολὺ εὐμορφος, διηγείται ὠραϊώτατα πράγματα, καὶ μένει τις τοιοῦτοτρόπως ὥρως ὀλοκλήρους πλησίον του, λησμονῶν ἐντελῶς τὸν οἰκοδεσπότην· τοῦ δίδει σακχαρωτὰ καὶ πάλιν σακχαρωτὰ, γλυκύσματα καὶ πάλιν γλυκύσματα, τὰ ὅποια εὐχαριστοῦν μὲν πολὺ τὸν θυρωρὸν, εἶνε ὅμως ἐντελῶς ἄχρηστα εἰς τὸν οἰκοδεσπότην. Τί δὲ συμβαίνει κατόπιν; Ὁ οἰκοδεσπότης θυμῶναι ἐνίοτε. Ὁ κύριος στόμαχος βαρύνεται τέλος πάντων τὰς ἐπισκέψεις, αἵτινες γίνονται εἰς τὸν θυρωρὸν του, σημαίνει τὸν κώδωνα, ἀναστατώνει τὴν οἰκίαν, καὶ τιμωρεῖ τὸν ἀδιάκριτον καὶ φλύαρον θυρωρὸν.

Τότε ἡ μικρὰ λαίμαργος κόρη ἀσθενεῖ, δὲν ἔχει ὄρεξιν νὰ φάγῃ τίποτε, καὶ αἰσθάνεται τὸ στόμα τῆς πικρὸν καὶ ἀνοστον. Ἡ δὲ μήτηρ δὲν δίδει πλέον παιγνίδια.

Θὰ ὀμολογήσῃς τώρα, πιστεύω, ὅτι δίκαιον ἦτο νὰ ἀσχοληθῶμεν ὀλίγον εἰς αὐτὸν τὸν θυρωρὸν, ἀφοῦ μάλιστα τόσον πολὺ σοῦ ἀρέσκει καὶ τόσον πολὺ τὸν περιποιεῖσαι. Μὴ λησμονήσῃς ὅμως, ὅτι ὁ θυρωρὸς εἶνε πάντοτε θυρωρὸς καὶ ὄχι οἰκοδεσπότης, καὶ μὴ τοῦ ἀποδίδῃς ἐπομένως περισσοτέραν σπουδαιότητα, ἀφ' ὅσῃν πραγματικῶς ἔχει.

Τώρα δὲ, ἀφοῦ ἔκαμαμεν τὴν γνωριμίαν του, θὰ τὸν ἀποχαιρετίσωμεν, καὶ εἰς τὴν προσεχῆ ἐπιστολήν θὰ σοῦ παρουσιάσω τοὺς συναδέλφους αὐτοῦ, οἵτινες κάθηνται εἰς τὸν προθάλαμον, ἀπὸ τὸ ἐν καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τῆς θύρας, διὰ νὰ εὐπροσπίξουν τοὺς εἰσερχομένους· θὰ γνωρίσῃς δὲ πρόσωπα χρησιμώτατα, τῶν ὁποίων ἡ ἱστορία εἶνε ἐπίσης πολὺ περίεργος.

Οἱ κύριοι αὐτοὶ ὀνομάζονται: *ὀδόντες*.

*Καταὶ συνέχισι.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΒΛΑΧΟΣ.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑΙ

Ο ΝΙΚΑΙΑΣ ΒΗΣΣΑΡΙΩΝ

«Ὅταν διψῇ ἡ αὐλή σου, ἔξω νερὸν μὴ δίδῃς,» λέγει παρ' ἡμῶν δημώδης παροιμία, τῆς ὁποίας ὅμως πολλάκις δὲν ἠκολουθήσαμεν τὸ παράγγελμα. Ἰδίως ἐν τῇ ἹΕ' ἐκατονταετηρίδι, ὅλοι σχεδὸν οἱ ἐπιφανέστατοι λόγιοι ἡμῶν ἄνδρες, ἀποδημήσαντες εἰς τὴν Ἱταλίαν, συναπεκόμισαν εἰς αὐτὴν τὴν θεωρητικὴν καὶ πρακτικὴν σοφίαν τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, καὶ συνετέλεσαν οὕτω πολὺ εἰς τὴν διανοητικὴν καὶ ἠθικὴν διάπλασιν τῆς δυτικῆς Εὐρώπης. Συγχρόνως δ' ἀπῆλθον εἰς τὴν Ἑσπερίαν καὶ πλείστοι ὅσοι τῶν πολιτικῶν ἡμῶν ἀνδρῶν, οἵτινες οὐ μικρὰς ὑπηρεσίας προσήνεγκον εἰς τε τὴν Ἑνετίαν καὶ τὰς ἄλλας ἰταλικὰς πολιτείας.

Ἄλλ' ἐνῶ οἱ Ἕλληνες οὗτοι ἐπεδαψίλευον τοιαύτας εὐεργεσίας εἰς τοὺς ξένους, ἐγκατέ-

λειπον τὰ σχολεῖα τῆς ἰδίας πατρίδος ἀνευ διδασκάλων, τὰ δὲ ἐκκλησιαστικά καὶ πολιτικά αὐτῆς πράγματα ἀνευ πεπαιδευμένων καὶ ἐμπείρων λειτουργῶν. Ἐννοεῖται ὅτι, διὰ τὴν ἐρήμωσιν καὶ τὴν καταστροφὴν τὴν ὁποῖαν συνεπήγαγον τότε οἱ ἀδιάκοποι πόλεμοι καὶ ἡ κακὴ διοίκησις τῶν Τούρκων, ἀπέβη ἀδύνατον νὰ μορφωθῶσι νέοι διδάσκαλοι καὶ νὰ ἰδρυθῶσι νέα σχολεῖα ἐκ τούτου δὲ βαθυτάτη ἀπαίδευσις ἐπεκράτησεν ἐν τῷ ἔθνει ἡμῶν ἐπὶ δύο ὅλας ἑκατονταετηρίδας.

Ἄλλ' ἐπάθομεν καὶ ἄλλο κακόν. Οἱ Τούρκοι δὲν εἶχον τὴν ἀναγκαίαν διοικητικὴν ἐμπειρίαν ἵνα κυβερνήσωσι τὸ μέγα κράτος τοῦ ὁποῖου ἐγένοντο κύριοι διὰ τῆς σπάθης καὶ οὐδὲ τὴν ἀπαιτουμένην διπλωματικὴν δεξιότητα ἵνα διαπραγματεύωνται πρὸς τὰς ξένας δυνάμεις. Ὅθεν ἐξ ἀρχῆς ἐπέζητησαν τὴν συνδρομὴν τῶν Ἑλλήνων, ἰδίως περὶ τὴν οικονομικὴν διαχείρισιν καὶ τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐξωτερικῶν σχέσεων. Ἄν εἶχομεν νὰ τοὺς δώσωμεν ἀνθρώπους ἱκανοὺς, ἂν τὰ κυριώτατα τοῦ κράτους πράγματα περιήρχοντο οὕτως εἰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων, εἶναι πρόδηλον ὅπως ἤθελεν ἐκ τούτου βελτιωθῆ ἡ τύχη τοῦ ἔθνους. Ἄλλ' οἱ ἱκανοὶ ἄνθρωποι ἔφυγον, οἱ δὲ ὑπὸ τῆς τουρκικῆς κυβερνήσεως κληθέντες εἰς τὰ πράγματα ἀνεδείχθησαν τοσοῦτον ἀμάθεις καὶ ἀνεπιτήδαιοι, ὥστε μετ' οὐ πολὺ εὐχερῶς ὑπεσκελίσθησαν ὑπὸ τῶν συρρευσάντων εἰς Κωνσταντινούπολιν πολυαριθμῶν ξένων τυχοδιωκτῶν, Πολωνῶν, Βαυαρῶν, Οὐγγρῶν, Γερμανῶν καὶ ἄλλων. Μόλις δὲ ἐν τῇ ΙΖ' ἑκατονταετηρίδι, ὅτε ἀνεζωπυρώθη αὖθις ἡ παιδεία ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς χώραις, κατωρθώθη ν' ἀνακτήσωσιν οἱ ἡμέτεροι, ἐν μέρει τοῦλάχιστον, τὸ μέγα παρά τῆ κυβερνήσει ἀξίωμα ὑπερ ἐπὶ μακρὸν χρόνον εἶχον ἀπολέσει. Καὶ ἀνάλογόν τι συνέβη εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἡμῶν, ἥτις ἐπὶ δύο ὡσαύτως ἑκατονταετηρίδας ὑπέστη πολλὰς ζημίας καὶ ἀτιμίας διὰ τὴν ἀμάθειαν τῶν πλείων αὐτῆς λειτουργῶν.

Ἄλλ' ἐνῶ τοσοῦτον δεινῶν πρόξενοι ἐγένοντο εἰς τὴν ἰδίαν πατρίδα οἱ τότε ἀποδημήσαντες Ἕλληνας, μήπως ὑπῆρξαν αὐτοὶ εὐτυχεῖς ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ; Τινὲς νυπόρησαν τῶντι καὶ ἐτιμήθησαν· πολλοὶ ὅμως περιήλθον εἰς ἔνδειαν ἐσχάτην καὶ ἅπαντες ἀπέβηλον μὲν τὴν ἐθνότητα καὶ τὸ πάτριον δόγμα, ἐφ' ὅσον δὲ ἐσωζον ἐτι ἱκανὰ τινὰ Ἑλληνισμοῦ, πολλάκις εὐρέθησαν εἰς θέσιν νὰ στενάζωσι καὶ νὰ ἐπαναλάβωσιν ὅτι ἔλεγεν ἀρχαῖός τις ἀπόδημος Ἕλληνας, ὁ Μεγαρεὺς Θεόγνης·

ἄλλ' οὐτίς μοι τέρψις ἐπὶ φρένας ἤλθεν ἐκείνων· οὕτως οὐδὲν ἄρ' ἦν φίλερον ἄλλο πάτριον.

Ἴνα πεισθῶμεν περὶ τούτου, ἀρκεῖ νὰ παρακολουθήσωμεν τὰς περιπετείας τῆς ἐν τῇ ξενι-

τεῖα ζωῆς ἀνδρὸς Ἕλληνας, ὅστις δύναται νὰ λογισθῆ ὡς ὑπὲρ πάντας τοὺς ἄλλους ὁμογενεῖς δοξασθεὶς αὐτόθι καὶ εὐδαιμονήσας.

Ὁ Βησσαρίων ἐγεννήθη εἰς Τραπεζοῦντα, περὶ τὰ τέλη τῆς ΙΑ' ἑκατονταετηρίδος. Συμπληρώσας δὲ τὰς σπουδὰς αὐτοῦ ἐν Σπάρτῃ, ὅπου ἤμαζε τότε ἐπὶ σοφίᾳ πραγμάτων καὶ λόγων ὁ Γεώργιος Γεμιστός ἢ Πλήθων, προεχειρίσθη κατόπι ἀρχιεπίσκοπος Νικαίας, καὶ ὡς τοιοῦτος κατελέγη εἰς τὴν λαμπρὰν ἐκείνην χορείαν τῶν κληρικῶν καὶ πολιτικῶν ἀνδρῶν, οἵτινες ἀπῆλθον περὶ τὰ τέλη τοῦ 1437 μετὰ τοῦ βασιλέως Ἰωάννου Παλαιολόγου εἰς Ἰταλίαν ἵνα ἀποπειραθῶσιν αὖθις τὴν ἔνωσιν τῶν ἐκκλησιῶν. Ἐν τῇ ἐπὶ τούτῳ συγκροτηθεῖσιν συνόδῳ, κατ' ἀρχὰς ἐν Φεβρουάριον καὶ ἔπειτα ἐν Φλωρεντίᾳ, ὁ Βησσαρίων συνετέλεσεν ὡς οὐδεὶς ἄλλος εἰς τὸν γενόμενον συμβιβασμὸν, καθ' ὃν ἔμωσ ἡ ἡμετέρα ἐκκλησία ἐθυσίασεν ἅπαν τὸ ἀξίωμα αὐτῆς. Οὐδὲ θέλομεν κατακρίνει τὸν ἄνδρα ἀπολύτως διὰ τοῦτο, καθότι εἰς τὴν θυσίαν ταύτην συνήνεσαν προθύμως οἱ πλείστοι ἐκκλησιαστικοὶ καὶ πολιτικοὶ ἡμῶν ἄρχοντες, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι ἀντ' αὐτῆς ἠθέλομεν λάβει ἐπικουρίαν ἱκανὴν νὰ ἀπαλλάξῃ ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ἐπικειμένης τουρκικῆς κυριαρχίας. Ἄλλ' ὅταν μετ' οὐ πολὺ αἰ μὲν περὶ ἀποχρώσεως συνδρομῆς ἀποσχέσει δὲν ἐτηρήθησαν, ἡ δὲ κοινὴ τῆς Ἀνατολῆς συνειδήσις ἐξηγέρθη κατὰ τοῦ ὑπογραφέντος ἐν Φλωρεντίᾳ ὄρου, καὶ πάντες σχεδὸν οἱ Ἕλληνας ἀπεκήρυξαν εὐλόγως τὰ γενόμενα, ὁ Βησσαρίων ὑπῆρξεν ἐκ τῶν ὀλίγων ὅσοι ἐνέμειναν πιστοὶ εἰς τὴν δυτικὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἐπιστρέψας εἰς τὴν Ἰταλίαν διήγαγεν αὐτόθι τὸ λοιπὸν τῆς ζωῆς.

Ἡ δυτικὴ ἐκκλησία ἐπεδαψίλευσεν εἰς τὸν αὐτόμολον τοῦτον μέγιστα εὐνοίας δείγματα. Ὁ Βησσαρίων, ἀφοῦ ἔλαβε παρά τῶν παπῶν Εὐγενίου Δ' καὶ Νικολάου Ε' πολλὰ ἐκκλησιαστικά ἀξιώματα καὶ ὠφελήματα, ἀνεδείχθη ἐπὶ τέλους προεστάμενος τοῦ ἱεροῦ συνεδρίου τῶν καρδινάλιων. Πλὴν τούτων, διετέλεσε τετρακίς ἀντιπρόσωπος τοῦ πάπα εἰς Βονωνίαν, εἰς Γερμανίαν, εἰς Ἑνετίαν καὶ, τῷ 1472, εἰς Γαλίαν. Ὅτε δὲ ἐπανερχόμενος ἐκ τῆς τελευταίας ταύτης πρεσβείας, περὶ τὰ τέλη τοῦ 1472, ἀπέβησεν εἰς Ῥαβένναν, ὁ νεκρὸς αὐτοῦ, μετακομισθεὶς εἰς Ῥώμην, ἐκηδεύθη αὐτόθι πανηγυρικῶς, ἐπὶ παρουσίᾳ, πρᾶγμα ἀνήκουστον, τοῦ ἄρχου ἀρχιερέως, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων. Εἶχε δὲ τοσοῦτον εὐπορήσει, ὥστε τὸ ἐν Ῥώμῃ κατάλυμά του ὁμοίαζε πρὸς αὐτὴν φιλοσόφου ἡγεμόνος· καὶ ἐκτῆσατο βιβλιοθήκην ἥτις, τιμωμένη τότε 30,000 χρυσῶν σκούδων (τὴν σήμερον τὸ κεφάλαιον τοῦτο ἠθέλεν ἀντιστοιχεῖ πρὸς ἐν ἑκατομμύριον δραχμῶν καὶ ἐτι πλέον), ἐκκληροδοτήθη ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὴν Ἑνετίαν.

Ὁ Βησσαρίων λοιπὸν ἠξιώθη ἐν τῇ ξενιτεῖα ἔλων τῶν τιμῶν καὶ τῶν ἀπολαύσεων ὅσας δύναται νὰ ποθήσῃ ὁ ἄνθρωπος ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ· ἀλλ' ἐν τῷ μέσῳ τῆς φαινομένης ταύτης εὐδαιμονίας ὀπόσας πικρίας δὲν ἐποτίσθη! Ἡ κυριώτατη φιλοτιμία του ἦτο νὰ ἀποδείξῃ ὅτι εἰς μάτην δὲν ἀπεσκίρτησεν ἀπὸ τῶν κόλπων τοῦ πατῆρος θρησκείματος· καὶ κατὰ τὰ τελευταῖα 25 τῆς ζωῆς αὐτοῦ ἔτη δὲν ἔπαυσεν ἀγωνιζόμενος νὰ συγκροτήσῃ εὐρωπαϊκὴν κατὰ τῶν Τούρκων συμμάχιν, περιτρέχων ἐπὶ τούτῳ Ἰταλίαν, Γερμανίαν, Γαλίαν, καὶ ἐνεργῶν, καὶ δημηγορῶν, καὶ ἱκετεύων, καὶ δακρυβροῶν· ἀλλ' εἰς μάτην ἠγωνίσθη. Πολλάκις ἠλπισεν ὅτι εἶναι εἰς τὴν στιγμὴν τοῦ νὰ περιβληθῇ καὶ αὐτὴν τὴν τιάραν τοῦ ἄρχου ἀρχιερέως, ἀλλ' αἰετοπεπέτυχε, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι Ἕλληνας ὢν καὶ πρὸ ὀλίγου χρόνου σχισματικὸς, ἤθελεν εἶναι ἀπρεπέστατον νὰ κατασταθῇ κεφαλὴ τοῦ καθολικοῦ κόσμου. Ἐντούτοις τί δὲν ἔπραξεν ἵνα ἀποδείξῃ εἰς τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς ὅτι ἐντελῶς ἐξελατινίσθη καὶ ὅτι μόνην σωτηρίαν τοῦ γένους του ἐνόμιζε τὸ νὰ ἀποβάλλῃ πᾶσαν τὴν ἀρχαίαν ἐθνικὴν αὐτοῦ ἰδιότητα καὶ πᾶν αἰσθημα Ἑλληνισμοῦ! Τῷ 1465 δὲν ἐδίστασε νὰ γράψῃ τὴν ἀκόλουθον ἐξευτελιστικὴν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν παιδαγωγὸν τῶν τέκνων τοῦ δεσπότη τοῦ Παλαιολόγου, εἰς Ἀγκῶνα καταφυγόντα τότε μετὰ τῶν νέων ἐκείνων. «Εἶναι γὰρ χρεῖα, ἔλεγε, νὰ ζῶσι τὰ παιδιά λατινικῶς, νὰ ζῶν φράγκικα κατατελῶς, ἦγουν νὰ ἀκολουθῶσι τὴν ἐκκλησίαν κατὰ πάντα ὡς ἂν Λατίνους, καὶ οὐχὶ ἄλλως, νὰ ἐνδύωνται λατινικῶς, νὰ μάθουν νὰ γονατίζουν τοὺς ὑπερέχοντας, καὶ πᾶπαν, καὶ καρδινάλιους, καὶ τοὺς ἄλλους αὐθέντας. Ὅταν σεβαίνουσι εἰς ἐκκλησίαν λατινικὴν, ἂς γονατίζουν καὶ ἂς εὐχωνται ὡς περ οἱ Λατίνους.» Τοιαύτην ἀνατροπὴν ἤθελε νὰ ἐπιβάλλῃ εἰς τοὺς ἀνεψιούς τοῦ Κωνσταντίνου Παλαιολόγου, τοῦ αὐτοκράτορος ἐκείνου ὅστις ἔπεσεν ἐπὶ τῶν ἐπάλλξεων τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος, τῆς Ἑλληνικῆς πίστεως καὶ τῆς Ἑλληνικῆς πατρίδος.

Καὶ ἐνῶ τοσοῦτον ἐταπεινοῦτο ἵνα πείσῃ τοὺς Λατίνους περὶ τῆς εἰλικρινείας τῆς εἰς αὐτοὺς ἀφοσιώσεώς του, δὲν τοὺς ἔπεισεν. Ἐν καὶ μόνον τελευταῖον σημεῖον διετήρησε τῆς ἀρχαίας αὐτοῦ καταγωγῆς, τὸν μύστακα καὶ τὸ γένειον· ἀλλ' ἔπαθε τὰ πάνδεινα ἐνεκα τῶν σχισματικῶν αὐτοῦ τριγῶν. Ὅτε τῷ 1455, ἀποθανόντος τοῦ πάπα Νικολάου Ε', ἐγένετο ἐν τῷ συνεδρίῳ τῶν καρδινάλιων λόγος τοῦ νὰ ψηφισθῇ διάδοχος αὐτοῦ ὁ Βησσαρίων, ὁ καρδινάλιος Ἀλανός, ἀρχιεπίσκοπος Λυονεῶνος, πολλὰ καὶ ἄλλα καταφυλάσας, ἀνέκραξε πρὸς τοὺς ἄλλους ὅτι ἀκόμη δὲν ἐξύρισε τὸ γένειόν του ὁ Βησσαρίων καὶ θέλει νὰ κατασταθῇ κεφαλὴ ἡμῶν! Πάλιν δὲ ὅτε, περὶ τὰ τέλη τῆς ζωῆς,

γέρων ἤδη ὀγδοηκοντοῦτης ὢν, ἐστάλη ὑπὸ τοῦ πάπα Σίξτου Δ' εἰς Γαλίαν ἵνα συμβιβάσῃ τὰς πρὸς τὸν δοῦκα τῆς Βουργουνδίας Κάρολον εἰσάδας τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου ΙΑ', καὶ νὰ διευκολύνῃ οὕτω τὴν αἰετοπεπέτυχον μελετωμένην καὶ μηδέποτε πραγματοποιημένην σταυροφορίαν κατὰ τῶν Τούρκων, ἅμα εἶδεν ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος τὸν Βησσαρίωνα, ἀρπάσας αὐτὸν ἀπὸ τὰ γένηα, δεινῶς περιύβρισεν.

Ἄλλὰ τί ἤθελε κατορθῶσαι ἂν δὲν ἔφρουγεν; Τί ἤθελε κατορθῶσαι; ἠδύνατο ὡς ἀρχιερεὺς, ὡς οἰκουμενικὸς πατριάρχης, ὡς λόγιος καὶ πολιτικὸς ἀνὴρ, νὰ παραμυθῆσθαι, νὰ βοηθήσῃ καὶ ἐν γένει νὰ ὑπηρετήσῃ πολὺ πρακτικώτερον τοὺς ὁμογενεῖς αὐτοῦ, ἀξιούμενος τούτου ἕνεκα τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ὑπολήψεως τοῦ ἰδίου ἔθνους, ὅπερ, διὰ πάντα ἄνθρωπον ὅστις δὲν ἀπεκτινῶθη ἔτι, εἶναι τὸ τιμιώτατον τῶν ἀγαθῶν ὅσα δύναται νὰ ἀπολαύσῃ καὶ ζῶν καὶ μετὰ θάνατον.

Κ. ΠΑΡΑΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ.

Ο ΜΑΛΙΣΤΗΣ

Α'

— Πέτρε, εἶπέ μοι ὁ θεὸς μου Κωνσταντίνος, ὅταν, μέλλων ν' ἀναχωρήσω, ὑπῆγα νὰ τὸν ἀποχαιρετίσω. Θὰ σ' ἔδωκαν βεβαίως ὄλοι σου οἱ οἰκεῖοι ἀπὸ κανὲν δῶρον, ὅπως εἶναι συνήθεια ὅταν ἀναχωρῇ νεκρὸς συγγενῆς των.

— Ναί, θεῖέ μου. Ἡράμην μου μ' ἔδωκε δύο εικοσάδραχμα, τὰ ἐξαδέλφια μου σαράντα δραχμὰς μετρητὰς καὶ ὁ θεὸς μου κύρ Γρηγόρης ὠρολόγιον ἀργυροῦν, χαλασμένον μὲν, εὐκόλως ὅμως ἐπισκευαζόμενον εἰς Παρισίους, ὅπου εὐρίσκονται ἐπιτήδαιοι τεχνίται.

Καὶ ὁ θεὸς μου Κωνσταντίνος, δείξας ὅτι εὐχαριστήθη διὰ τὴν εὐνοίαν τῶν δωρητῶν μου·

— Κ' ἐγὼ, εἶπεν, ἔχω νὰ σὲ δώσω κἄτι, πολυτιμώτερον μάλιστα.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ κοινὴ φήμη παρίστανεν αὐτὸν ὡς ἄνθρωπον πνευματωδέστερον μὲν ὢν τῶν ἐγχωρίων, ὀλίγον ὅμως γενναϊδῶρον ἢ μᾶλλον φιλάργυρον, ἠπόρησα διὰ τὴν τόσῃν προθυμίαν.

Θὰ σὲ δώσω, ἐξηκολούθησε λέγων, μίαν συμβουλὴν.

Ἄλλ' ὁ ἀγαθὸς θεὸς μου, παρατηρήσας ὅτι ἕνεκα τοῦ ἀπροσδοκῆτου τούτου εἴδους τῆς μεγαλοδωρίας ἐζωγραφῆθη ἐκπληξίς εἰς τὸ πρόσωπόν μου, δὲν ἤργησε νὰ προσθήσῃ·

— Τὴν ἀληθῆς εὐτυχίαν τοῦ ἀνθρώπου δὲν ἀποτελοῦν, ἀνεψιέ μου, τὰ χρήματα· διότι μετέσσαρξαι δραχμὰς προγεύεσαι καὶ γεύεσαι δύο ἡμέρας· μετὰ μίαν ὅμως καλὴν συμβουλὴν ζῆς δεκά ἔτη. Μ' ἐννοεῖς.

— Ναί, θεῖέ μου.

— Ἄριστα. Ἄκουσε λοιπὸν τὴν ἀπλουστάτην

ταύτην συμβουλήν. Ἡξεύρω ὅτι, ὅταν τις ὑπάγῃ εἰς Παρισίους νὰ σπουδάσῃ, ζητεῖ εὐθὺς νὰ εὔρῃ τοὺς παλαιούς συντρόφους του, οἱ ὅποιοι μετέβησαν ἐκεῖ πρὸ αὐτοῦ. Κάμνει ὅμως κακά!

— Κακά! καὶ διατί;

— Διότι ὁ νέος, ὁ ὁποῖος ἀφίνει τὴν οἰογένειάν του, πρέπει πρῶτον μὲν νὰ στηρίζεται εἰς τὰς ἰδίας του δυνάμεις, καὶ δεύτερον μὴτε τῶν ἄλλων τὰς ἐργασίας νὰ διαταράττῃ, μὴτε αὐτὸς νὰ διαταράττεται ἀπὸ τοὺς ἀργούς. Καὶ ἐπειδὴ δὲν ἠμποροῦμεν νὰ ζῶμεν δλομόναχοι, πλησιάζει τοὺς γέροντας, οἱ ὅποιοι θὰ σὲ δέχωνται προθύμως. Ὅταν εἴμεθα μακρὰν ἀπὸ τὸν τόπον μας, ἀγαπῶμεν ὅ,τι μᾶς τὸν ἀνεθυμίζει· οἱ γέροντες μάλιστα εὐφραίνονται, ζωογονοῦνται ἐπανερχόμενοι εἰς τὰ παρελθόντα, ἐνῶ οἱ νέοι, ἐπασχολούμενοι εἰς τὰ παρόντα, δὲν στρέφουν τὸ βλέμμα εἰς τὰ ὀπίσω.

— Πολὺ καλὰ, θεῖέ μου, θὰ κάμω ὅπως μὲ συμβουλεύεις.

— Ἡξεύρω ὅτι δὲν θὰ κάμῃς τίποτε· πλὴν ἀδιάφορον θὰ ἐνθυμηθῇς ὅμως μίαν ἡμέραν ὅτι σ' ἔδωκα μίαν καλὴν συμβουλήν, καὶ τοῦτο μὲ ἀρκεῖ.

— Εὐχαριστῶ, θεῖέ μου.

— Μὴ βιάζεσαι, διότι δὲν ἐτελειώσα ἀκόμη. Μεταξὺ ἐκείνων τοὺς ὁποίους δὲν πρέπει νὰ ἰδῆς, εἶναι τὶς τὸν ὁποῖον σοὶ παραγγέλλω ν' ἀποφεύγῃς ἐπιμελῶς· τὸν Γεώργιον Χατζῆν.

— Καὶ ὅμως εἶναι ὁ καλῆτερός μου φίλος.

— Λυποῦμαι.

— Τί σ' ἔκαμε, θεῖέ μου;

— Ἐμέ; τίποτε. Ἐνθυμοῦμαι μόνον ὅτι πρὸ δώδεκα ἐτῶν ὁ διδάσκαλος ἐτρέβηξες τὰ αὐτὰ του τόσῳ πολὺ, ὥστε ὀλίγον ἔλειψε νὰ τὰ ξεριζώσῃ.

— Ὁ μακαρίτης κύρ Παρθένιος συνείθιζε νὰ τραβᾷ τὰ αὐτὰ ὅλου τοῦ κόσμου.

— Ὅχι ὅμως καὶ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. Τοῦ Χατζῆ τὰ αὐτὰ τὰ ἐτρέβηξες δυνατὰ, τιμωρῶν τὴν βαρβαρότητά του. Φαντάσου ὅτι μίαν τῶν ἡμερῶν, εὐρῶν φωλεᾶν πτηνῶν, ἐπῆρε τὰ πουλάκια, τὰ ἔβαλεν εἰς κλωβίον ἀνοικτὸν μὲ σκοπὸν νὰ ἔλθῃ ἡ μάνα των νὰ ἐμβῇ μέσα καὶ νὰ τὴν πιᾷσῃ. Καὶ τῶντι ἡ ταλαίπωρος, ἦλθε φέρουσα τροφήν εἰς τὰ μικρά της καὶ ἐπιᾷσθη εἰς τὴν παγίδα.

— Πλὴν, θεῖέ μου, ὅλα τὰ παιδιά τοῦ χωρίου κάμουν τὸ ἴδιον· καὶ ἐγὼ τὸ ἔκαμα. . .

— Ἄν ἔκαμνες ὅμως ὅ,τι ἔκαμεν ἐκείνην τὴν ἡμέραν ὁ Χατζῆς, ἂν τὸ ἔκαμνες. . . τὸ ῥαβδί θὰ ἔπεφτε γερὰ εἰς τὴν πλάτην σου καὶ. . .

— Τί ἔκαμε λοιπόν;

— Τὸν ἦλθε, τὸν κοκοῦργον, ἡ ἰδέα νὰ μάθῃ πόσον φιλοστοργίαν ἔχει ἡ μάνα τῶν μικρῶν. Τὴν ἐπῆρε λοιπόν, ἀπέσπασε μερικὰ της πτερὰ καὶ τὴν ἀφῆκεν. Ἡ ταλαίπωρος μάνα ἐπέταξε

κακαρίζουσα, καὶ μετὰ πέντε λεπτὰ ἐπέστρεψεν εἰς τὰ πουλάκια της· ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἐπανέλαβε τὴν δοκιμὴν. Δεκάκις ἐπέστρεψεν ἡ μάνα καὶ δεκάκις τὴν ἐμάδισεν ὁ ἄσπλαγχτος, γελῶν ὡς μαινόμενος. Ἐπὶ τέλους, μαδισμένην ἐντελῶς, ἀδυνατοῦσαν νὰ πετάξῃ, κατάκοιτον εἰς τὸν παραστάτην τοῦ παραθύρου καὶ πιπίζουσαν πρὸς τὰ δυστυχισμένα μικρά της, τὴν ἐπίασε καὶ. . . ἂν ἦξευρες, ἀνεψιέ μου, τί τὴν ἔκαμεν ὁ ἀλιτῆριος! Τὴν ἔψησε καὶ τὴν ἔφαγε μετὰ τὸ γεῦμα, καὶ, μετὰ τὸ γεῦμά του.

— Κακά, κάκιστα! μὲ εἶπες ὅμως ὅτι τὸ πρᾶγμα συνέβη πρὸ δώδεκα ἐτῶν, ὅταν δηλαδὴ ὁ Γεώργιος ἦτο παιδάκι ὀκτῶ χρόνων.

— Ναί, ὀκτῶ χρόνων, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἠμπορεῖ νὰ προφασισθῇ ὅτι τὸν εἶχε διαφθεῖρει ἡ κοινωνία.

— Εἰς τὸ διάστημα δώδεκα χρόνων ἀλλάζομεν, θεῖέ μου, δὲν μένομεν οἱ αὐτοί. Ὁ Γεώργιος ἔκαμε καλὰ σπουδὰς, εἶναι ἀγαθὸς καὶ γλυκὺς.

— Καὶ διὰ τοῦτο θὰ ἔγινε πλέον ἐπικίνδυνος.

— Σὲ βεβαίονα, θεῖέ μου, ὅτι τὸν κρίνεις μὲ πολλὴν αὐστηρότητα διὰ μίαν του πρᾶξιν, κακὴν μὲν, πλὴν ἡ ἡλικία. . .

— Ὑπαγε ὅπου θέλεις. Σὲ εἶπα ὅ,τι ἔπρεπε νὰ σὲ εἰπῶ, δὲν μὲ μέλει ἂν καταπεισθῇς. Ὑγίαινε.

— Εὐχαριστῶ, θεῖέ μου.

Μετὰ δεκαπέντε ἡμέρας, καθήμενος εἰς τὸ μικρὸν μου δωμάτιον τῶν Παρισίων, εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου, ἔγραφα εἰς τὴν μητέρα μου, διηγούμενος πῶς εἰργαζόμην, πῶς τὴν ἐνθυμούμην, πῶς ἔζων μὲ τὰ ἑκατὸν φράγκα τὰ ὁποῖα μ' ἔστειλε κατὰ μῆνα, στερουμένη αὐτὴ τὰ ἀναγκαῖά της. Μεμονωμένος καὶ λυπημένος ἔβλεπα ἀπὸ τὸ παράθυρόν μου, διαβαίνοντας μὲ πρόσωπα ἰλαρὰ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν καὶ διευθυνομένων, διότι ἦτο κυριακὴ, εἰς τὸν περίπατον. Ἐνῶ δὲ τοὺς ἔβλεπα καὶ τοὺς ἐζήλευσα, ἐκτύπησεν ἡ θύρα μου καὶ εἶδα νέαν, ὀνομαζομένην Πετρούλαν, μικρὰν καὶ ξανθὴν ῥάπτριαν, τὴν ὁποίαν ὅλοι ἠγάπων, διότι ἦτο καλὴ καὶ τιμίαι, καὶ διότι ἀπὸ τὸ πρῶτ' ἔως τὸ ἐσπέρας ἐτραγουδεῖ καὶ ἐφραΐδρουν τὴν μελαγχολικὴν οἰκίαν μας. Ἡρχετο δὲ νὰ μὲ ζητήσῃ φύλλα χάρτιου ἵν' ἀντιγράψῃ μερικοὺς στίχους τοῦ συρμού. Ἐπειδὴ ἦσαν κολλητὰ τὰ δωμάτιά μας, συχνὰ ἀπεδίδομεν ὁ εἰς πρὸς τὸν ἄλλον μικρὰς τινας ὑπηρεσίας· ἐγὼ μὲν τῇ ἐδάνειζα βιβλία, ἐκείνη δὲ ποτὲ μὲν ἐδίδοε καμμίαν βελονίαν εἰς τὸ φόρεμά μου, ποτὲ δὲ ἔρραπτε τὰ κομβία μου καὶ καθεστῆς. Εἰς ἓνα λόγον εἴμεθα φίλοι, ἀντηγαπώμεθα μὲ νεανικὴν ἀφέλειαν καὶ ἐχαίρομεν χαρὰν ἐντιμον, εὐχαριστοῦντες τὴν τύχην, ἡ ὁποία ἀπεφάσισε νὰ γείνωμεν γείτονες.

Ἡ Πετρούλα, ἐννοήσασα ὅτι ἐστενοχωροῦμην

ὡς ξένος καὶ μόνος, μ' ἐπρότεινε νὰ τὴν συντροφεύσω εἰς μίαν τῆς θείαν. Ἐγὼ δὲ ἐδέχθην εὐχαρίστως τὴν πρότασιν. Ὅταν δὲ μᾶς εἶδεν ἐξερχομένους ὁμοῦ ὁ θυρωρὸς, ἐγέλασε καὶ εἶπεν·

— Ἴδου δύο ὀνόματα καμωμένα τὸ ἐν διὰ τὸ ἄλλο, Πέτρος καὶ Πετρούλα. Καὶ αὐτὴ μὲν ἐξεκαρδίσθη γελῶσα, ἐγὼ ὅμως δυσηρεστήθην ὁπωςοῦν. Ἄλλ' ὅπωςδὴποτε ἐπεράσαμεν ἀξιολογα τὴν ἡμέραν. Ἐθέρισεν ὀλόκληρον τὸν κῆπον τῆς θείας της, μικρὸν μὲν ἀλλὰ πλούσιον ἀπὸ ἄνθη, καὶ μετὰ ταῦτα ἐτρέξαμεν εἰς ἀναζήτησιν καὶ ἄλλων ἀγρίων, τὰ ὁποῖα, ἂν καὶ δὲν μυρίζουν, τ' ἀγαποῦν αἱ νέαι ἐργάτιδες τῶν Παρισίων, μὴ ἀγνοοῦσαι ὅτι ὁ ἥλιος δὲν φέγγει ὅλον τὸν κόσμον.

— Σ' εὐχαριστῶ, μὲ εἶπεν ὅταν ἐπεστρέψαμεν τὸ ἐσπέρας, σ' εὐχαριστῶ διὰ τὴν συντροφίαν σου. Πόσον εὐμορφή θὰ γένη ἡ φωλεᾶ μου μ' αὐτὰ τὰ ἄνθη καὶ πόσον θὰ κελαδήσω αὔριον!

Καὶ τῶντι τόσον καλὰ ἐκελάδησε τὴν ἐπιούσαν, ὥστε παρ' ὀλίγον δὲν θὰ ὑπήγαινα εἰς τὸ μάθημα τῆς ἱατρικῆς· ἀλλὰ πρὸ πάντων ἡ ἐκπλήρωσις τοῦ χρέους. Πλὴν τούτου συνείθιζε ν' ἀνοίγῃ τὴν θύραν της τὸ πρῶτ' καὶ νὰ τὴν κλείῃ εὐθὺς, νὰ τὴν ἐξαννοίγῃ δὲ τὸ ἐσπέρας μετὰ τὸ τέλος τῆς ἐργασίας της.

Ἡ πρὸς αὐτὴν φιλία μου τόσῳ μ' ἐζωογόνηε, ὥστε δὲν ἐξήρχομην ἀπὸ τὸ δωμάτιόν μου εἰμὴ διὰ μόνον τὸ μάθημά μου καὶ γρήγορα γρήγορα ἐπέστρεφα ἵνα τὴν ἀκούσω τραγουδοῦσαν ἢ ἵνα πολυλογήσω μὲ αὐτήν. Τὸ δὲ ἐσπέρας αὐτὴ μὲν μ' ἔλεγε τὰ τραγούδια της, ἐγὼ δὲ ἀνεγίνωσκον δράματα τοῦ θεάτρου, τὰ ὁποῖα ὑπερηγάπα.

Ὅλ' αὐτὰ τὰ ἔγραψα εἰς τὴν μητέρα μου, ἡ ὁποία μ' ἐδίδεν ὀδηγίας καὶ συμβουλὰς, μετὰ σοβαρότητας μὲν ἀλλὰ καὶ χωρὶς νὰ διαταράξῃ τὴν νεανικὴν εὐτυχίαν μου· καὶ τοῦτο ἐνόουν ἀπὸ τὰ μειδιάματα τῆς ἀνυπόπτου φιλοστοργίας, τὰ ὁποῖα ἀνεκάλυπτα μεταξὺ τῶν ἠθικῶν της παραγγελημάτων.

Ἐνεκα δὲ τῆς γλυκειᾶς μου φιλίας πρὸς τὴν γειτόνισάν μου, οὔτε ἔβλεπα τοὺς συντρόφους μου, οὔτινες καὶ αὐτοὶ εἶχον μεταβῆ χάριν σπουδῆς εἰς Παρισίους. Μόνος ὁ Γεώργιος, ἔλθων μίαν ἡμέραν ὅπως περιχαρῆς, μὲ διηγῆθη τὴν παραλυμένην ζωὴν του, καὶ ἐλεεινολόγησε τὴν ἰδίαν μου. Καὶ ὅμως πολλάκις ἐπανέλαβε τὰς ἐπιπέψεις του καὶ μάλιστα τὰς κυριακάς, καταδεχθεὶς νὰ συνοδεύσῃ τὴν Πετρούλαν καὶ ἐμὲ εἰς τοὺς ἀγροτικούς μας περιπάτους.

Ἐντοσούτῳ ἐπροχώρει ὁ καιρὸς καὶ ἐπληθύνοντο αἱ διακοπαὶ τῶν μαθημάτων. Ὅμολογῶ δὲ ὅτι ἡ λύπη τὴν ὁποίαν ἠσθάνομην ἐνθυμούμενος ὅτι θ' ἀφῆσω τὴν γειτόνισάν μου, ἐμετρίαζε τὴν χαρὰν, ὅσην εἶχα, νὰ ἐναγκαλισθῶ τὴν μητέρα μου καὶ νὰ ἰδῶ τὴν παλαιάν μας οἰκίαν,

ἥτις θὰ μὲ ἀνεθυμίζε τὰς φαιδράς ἡμέρας τῆς νεανικῆς ἡλικίας μου.

Ὁ δὲ Γεώργιος, γράφας ψευδεῖς προφάσεις εἰς τὸν γηραιὸν καὶ ἀγράμματον πατέρα του, τὰς ὁποίας ἐγὼ κατέκρινα, ἔμεινεν εἰς Παρισίους.

Ἄλλὰ καὶ εἰς ἐμὲ αἰῶνες ἐφάνησαν οἱ δύο μῆνες τοὺς ὁποίους ἐπέρασα εἰς τὸ χωρίον μου· ὁμολογῶ δὲ καὶ ὅτι ἐλύπησα τὴν μητέρα μου, μὴ προσποιηθεὶς ἀρκετὰ τὴν ἀνυπομονησίαν μου νὰ ἐπιστρέψω. Ἦλθε τέλος πάντων ἡ ἡμέρα τῆς ἀναχωρήσεως, καὶ ἐνῶ ἠτοιμαζόμην ν' ἀναβῶ εἰς τὴν ἄμαξαν, ἠσθάνθην χεῖρα φιλικὴν σύρουσαν με. Καὶ στραφεὶς εἶδα τὸν θεῖόν μου Κωνσταντῖνον.

— Αἴ! ἀνεψιέ! ἐνθυμείσαι τὴν συμβουλήν μου;

— Ναί, θεῖέ μου, νομίζω τῶντι. . .

— Λοιπὸν διατί τὴν παρήκουσες;

— Ναί, ὁμολογῶ. . .

— Τί ὁμολογεῖς; ὅτι εἶσαι μωρός; Τὸ ἦξεύρω.

— Καὶ διατί εἶμαι μωρός, θεῖέ μου;

— Διότι σὲ παρήγγειλα ν' ἀποφεύγῃς τὸν μαδιστὴν.

— Καί;

— Καὶ σὺ δὲν μὲ ἤκουσες, ἀλλὰ τὸν ἀφῆκες πλησίον τοῦ κλωβίου.

Β'

Ὅτε δὲ ἐφθασα εἰς τὸ παρισινόν μου δωμάτιον, ἔτρεμα· ἡ συγκίνησίς μου ἦτο μεγάλη. Τὰ λόγια τοῦ θεῖου μου ἐβόμβουν εἰς τὰς ἀκοάς μου ὡς αἱ ἀναιδεῖς μυῖαι, τὰς ὁποίας ἡμεῖς μὲν διώκομεν ἀνυπόμονοι, αὐταὶ δὲ ἐπανέρχονται ἀναιδέστεραι. Ἡρώτησα εὐθὺς διὰ τὴν φίλην μου Πετρούλαν· ἀλλὰ τὸ εἰρωνικὸν ἦθος τοῦ θυρωροῦ μ' ἐπάγωνσεν. Ἀνέβην δύο δὴ τὰς βαθμίδας τῶν τεσσάρων πατωμάτων ἀσθμαίνων ἡύρα τὴν θύραν τοῦ δωματίου της ἀνοικτήν· ἡ φωλεᾶ ἦτο ἔρημος· τὸ πτηνὸν εἶχε πετάξῃ. Ἴσως, εἶπον κατ' ἐμαυτὸν, ἠναγκάσθη ἀπὸ τὸ ἔργον της νὰ μετοικήσῃ· ἀλλὰ θὰ μὲ γράψῃ βεβαίως· γινωρίζω καλὰ τὴν καρδίαν καὶ τὴν τιμιότητά της· δὲν ἀφίνει τοὺς φίλους της χωρὶς νὰ τοὺς ἀποχαιρετίσῃ· ἂν τὸ νέον της κατάλυμα δὲν ἦναι μακρὰν τοῦ σχολείου, θὰ ὑπάγω νὰ κατοικήσω πλησίον της. Καὶ ἐπειδὴ συνεννοοῦμεθα τόσον καλὰ, στοιχηματίζω ὅτι θὰ περάσωμεν, ὡς καὶ πρὶν, ἀξιολογα τὸν καιρὸν μας. Ἀλλὰ καὶ μακρὰν ἂν ἦναι ἡ κατοικία της, τί πειράζει; ἔχω ἀνάγκην περιπάτου· ὁ περίπατος εἶναι ἀναγκαῖος εἰς τὸν ἐργαζόμενον. Δὲν εἶναι κακὸν ν' ἀρχίσω νὰ φροντίζω περὶ τῆς υγείας μου, ἐγὼ ὁ ὁποῖος ἐτοιμάζομαι νὰ φροντίζω περὶ τῆς υγείας τῶν ἄλλων.

Τοιαῦτα καὶ παρόμοια σκέψεις ἐκυκλοφόρουν εἰς τὴν κεφαλὴν μου δι' ὅλης τῆς νυκτὸς, ἡ ὁποία μ' ἐφάνη ἀτελεύτητος.

Πολλὰ ἡμέραι ἐπέρασαν χωρὶς νὰ λάβω ἄλλας ἐπιστολάς εἰμὴ τῆς μητρός μου, ἀπὸ τὸ γρά-

ψιμον τῶν ὁποίων ἐφαίνετο ὅτι εἶχεν ἐξασθενήσει καὶ ἡ ὄρασις καὶ ἡ χεὶρ τῆς. Ἄλλ' ἐπὶ τέλους ἀδυνατῶν ν' ἀνθῆξω εἰς τὴν θλίψιν μου, ἀπεφάσισα νὰ ὑπάγω εἰς τῆς θείας τῆς Πετρούλας καὶ νὰ ἐξετάσω τί γίνεται. Θὰ ἦναι ἄρρωστη, εἶπον κατ' ἑμαυτὸν· διατὶ νὰ μὴ τὸ σκεφθῶ προτῆτερα· εἶμαι ἀχάριστος.

Ἀχάριστος ὅμως δὲν ἦμην, διότι τὸ εἶχα σκεφθῆ ἀπὸ τὴν πρώτην ἡμέραν· ἀλλ' ἀνεξήγητός τις φωνὴ μ' ἔλεγε νὰ μὴ ἐγκαταλείψω τὴν λυπηρὰν ἀλλὰ γλυκεῖαν ἐλπίδα μου.

— Ἄ! Κύριε Πέτρε, ἀνεφώνησεν ἡ οἰκοδέσποινα μόλις ἰδοῦσά με· εἶσαι πολλὰ εὐγενῆς ὅτι μ' ἐνθυμήθης. Πῶς ἦρες τὴν μητέρα σου;

— Καὶ ἡ Πετρούλα; ἐπιθύρισα.

Ἡ δὲ ἀγαθὴ γραῖα ἀτενίσασά με πλήρης οἴκτου·

— Ἄ! Ἄ! ἀνέκραξε, τὴν ἐνθυμῆσαι λοιπὸν πάντοτε; Σὲ λυποῦμαι. Τώρα θὰ σὲ τὸ εἶπῶ· εἶμαι καλὴ γυναῖκα, λέγω πάντοτε τὴν ἀλήθειαν. Εἶχες ἐλθῆ ἐδῶ συνοδεύων τὴν μικρὰν καὶ σὲ ἐδέχθη καλὰ· εἶσαι τίμιος νέος, τὸ ἐνόησα εὐθύς· τότε ἐσυλλογίσθηκα ὅτι οἱ νέοι πρέπει νὰ περνοῦν τὸν καιρὸν τῶν καὶ ἐγὼ ὑπῆρξα νῆα· ἀπορεῖς; δὲν μὲ μέλει. Αὐτὴ ὅμως ἦλθε μίαν ἡμέραν μὲ ἓνα ἄλλον, καὶ ἐγὼ ἐκλείσα τὴν θύραν μου. Ὁρα σὰς καλὴ, εἶπα· πηγαίνετε νὰ εὑρετε ἄλλοῦ ἄνθη, διότι τὰ ἰδικά μου τὰ ἐκοψα. Ἡ μικρὰ ἐκλαυσεν, ἀλλ' ἐγὼ ἐπέμεινα. Καὶ ἐπέμεινα διότι, ὅταν εἰς τὴν καρδίαν μιᾶς νέας ὑπάρχη τόπος δι' ἓνα, δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχη διὰ δύο, διότι ἂν ὑπάρχη διὰ δύο, θὰ ὑπάρχη καὶ δι' ὀλόκληρον σύνταγμα. Αὐτὰ τὰ γνωρίζω.

Καὶ ταῦτα ἀκούσας ἀνεχώρησα, καὶ ὡς μεθυσμένος ἔτρεχα εἰς τοὺς δρόμους. Ἐπειδὴ δὲ εἶχε νυκτώσει πρὸ πολλοῦ, διευθύνθη πρὸς τὸ Λουξεμβουργ. Ἐνῶ δὲ ἠτοιμαζόμην νὰ ἐμβῶ διὰ τῆς θύρας τοῦ ἀστεροσκοπείου, ἐστάθηκα διὰ μιᾶς, διότι μία φωνὴ πολλὰ γνωστὴ ἠκούσθη τραγουδοῦσα μέλος τὸ ὁποῖον ὑπερηγάπων. Καὶ μετ' ὀλίγον ἐσιώπησεν ἡ φωνή· ἐνῶ δὲ ἠτοιμαζόμην νὰ τρέξω πρὸς αὐτήν, ἤκουσα τὸν Γεώργιον λέγοντα·

— Ἐλα, Πετρούλα· ἐβαρύνθη «Τὰ πουλάκια κελαεῖνε.» Τραγουδῆσε κανὲν ἄλλο νοστιμώτερον, ἢ . . . κλείδωσε τὸν λάρυγγά σου· εἶναι πλέον καιρὸς.

Δὲν ἐνθυμοῦμαι πῶς ἐφθασα εἰς τὸ δωμάτιόν μου· ἤξεύρω μόνον ὅτι ἐκλαίει δι' ὅλης τῆς νυκτός.

Πέντε ἔτη μετὰ τὴν πρώτην μου λύπην, ἔχασα τὴν μητέρα μου, καὶ εἶμαι μόνος εἰς τὸν κόσμον. Ἀναγορευθεὶς ἰατρὸς πρὸ δύο ἐτῶν, συνίζων μὲ ἄλλους τέσσαρας ἢ πέντε συναδέλφους ὅχι εὐτυχιστέροισ μου. Ἐπειδὴ δὲ ἡ μήτηρ μου μὲ ἀφῆκε τὴν πατρικὴν μας οἰκίαν καὶ εἶκοσι χιλιάδας δραχμῶν, ἐνόμιζα τὸν ἑαυτὸν

μου πλούσιον. Ἐνῶ δὲ μίαν ἡμέραν παρετήρουν ἐπιπλά τινα μὲ σκοπὸν ν' ἀγοράσω ὀλίγα διὰ τὸ δωμάτιόν μου, χάριν ἐπιδείξεως κυρίως διὰ τοὺς ἐρχομένους σπανίους πελάτας μου, ἀπήντησα τὸν Γεώργιον. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἠθέλησα ν' ἀπομακρυνθῶ, ἀλλ' αὐτὸς γελάσας·

— Νὰ ἡ ὥρα, εἶπε, νὰ μὲ κακιώσης διὰ μίαν ἀνοησίαν, δι' ἓνα ἔρωτα παιδαριώδη.

— Νὰ ἤξευρες πόσον ὑπέφερα.

— Μάλιστα, ὑπέφερες· ἡ φιλαυτία σου προσεβλήθη. Τί ἰδέα νὰ μακλώσωμεν διὰ μίαν ζεμυκαλισμένην, τὴν ὁποίαν δὲν θὰ ἰδῶμεν ἴσως ποτὲ πλέον.

— Πῶς; ἀπέθανε;

— Μπα!

— Ἐμαθα κατὰ τύχην ὅτι εὐρίσκειται εἰς τὸ νοσοκομεῖον.

— Δὲν ἀπορῶ, εἶπε μὲ τόσῃν ἀπάθειαν ὡς νὰ ὠμίλει περὶ σκύλου· δὲν ἀπορῶ, διότι εἶχε κακίστην ὑγίειαν.

Ἐνῶ δὲ ἰστάμην ἐκπληκτος διὰ τὴν τοιαύτην ἀδιαφορίαν, αὐτὸς, λαβὼν τὸν βραχίονά μου, μὲ παρέσυρε.

— Ποῦ μὲ πηγαίνεις; ἠρώτησα.

— Εἰς τὴν οἰκίαν μου. Θὰ σὲ παρουσιάσω εἰς τὴν γυναῖκά μου.

— Τὴν γυναῖκά σου;

— Ναι!

Καὶ τῶντιν ἡ σύζυγός του ἦτον λαμπρὰ νῆα χήρα καὶ πλουσίαι· αὐτὸς δὲ, παραιτήσας τὸ δικηγορικὸν ἐπάγγελμα, ἔγεινε τραπεζίτης.

— Σὲ παρουσιάζω, εἶπεν εἰς τὴν σύζυγόν του, τὸν καλλῆτερόν μου φίλον, τὸν ἰατρὸν Πέτρον περὶ τοῦ ὁποίου πολλάκις σὲ ὠμίλησα.

— Εἶμαι εὐτυχῆς, εἶπεν ἡ Κ. Χατζῆ, βλέπουσα ἐπὶ τέλους τὸν φίλον, τὸν ἀληθῆ φίλον τοῦ ἀνδρός μου, τὸν σύντροφον τῆς νεότητός του. Καλῶς ὤρισες, ἰατρὲ, πρὸ πολλοῦ σὲ γνωρίζω καὶ σ' ἀγαπῶ.

Αἱ εὐγενεῖς αὐταὶ λέξεις μὲ κατεμάγευσαν. Λοιπὸν, εἶπα κατ' ἑμαυτὸν, μὲ ἀγαπᾷ πάντοτε ὁ Γεώργιος· καὶ ἡ λύπη τὴν ὁποίαν μ' ἐπροξένησε θὰ προῆλθε βέβαια ἀπὸ ἀπερισκεψίαν. Πλὴν τούτου ποτὲ δὲν εἶχα φανερώσει εἰς αὐτὸν τὴν ἀγάπην μου.

Ἡ οἰκοδέσποινα ἀπήτησε νὰ μείνω εἰς τὸ γεῦμα· ἐπειδὴ δ' ἐγὼ ἐπροσασίσθη ὅτι μὲ περιμένουν οἱ ἄρρωστοί μου, ὁ Γεώργιος ἐκάγχασε καὶ εἶπεν·

— Οἱ ἄρρωστοί σου! ἠσόχασε, θὰ σ' εὐρωμεν περισσοτέρους, πλουσίους, καλλῆτεροὺς ἀπὸ τοὺς ζυλοπῶλας καὶ τοὺς κτίστας σου.

Παράδοξος σύμπτωσις, διότι τῶντιν εἶχα ἄρρωστον ἓνα ζυλοπῶλην!

— Τὴν οἰκίαν μου, ἐπανέλαβεν ὁ Γεώργιος, θεωρεῖ ὡς ἰδικήν σου, ἐνῶ ἡ σύζυγός του ἐφέρετο φιλικώτατα πρὸς ἐμέ.

Συνειθίσας βαθμηδὸν τὸν ἀνετον τοῦτον βίον, ἔστις μὲ εἶχεν ἐκπλήξει τὸ κατ' ἀρχὰς, καθόσον ὁ Γεώργιος εἶχε καὶ ἀμάξας, καὶ τράπεζαν πλουσίαν, καὶ φίλους τῶν ὁποίων οὐκ ὀλίγοι ἔγειναν πελάται μου, ἐλησμόνησα τὰ παρελθόντα· ἡ δὲ εἰκὼν τῆς Πετρούλας ἐπαρουσιάζετο ἐνίστο εἰς τὴν φαντασίαν μου ὡς φωτογραφία σβυσμένη ἀπὸ τὴν πολυκαίριαν.

Μὴ ἔχων σκοπὸν νὰ γράψω ἀπομνημονεύματα, σπεύδω εἰς τὸ τέλος τῆς διηγήσεώς μου. Ἐπειδὴ ὁ Γεώργιος μὲ εἶπε ποτὲ ὅτι ὁ ἰατρὸς πρέπει καὶ νὰ ἐνδύεται καὶ νὰ κατοικῇ εὐπρεπῶς, ἀπεφάσισα νὰ μεταβῶ εἰς οἰκίαν πλέον εὐπόληπτον καὶ ν' ἀγοράσω καλλῆτερα ἐπιπλα. Ἄλλ' ἐπέμεινε νὰ ἀναλάβῃ αὐτὸς τὰ τῆς ἀποκαταστάσεώς μου, ἐγὼ δὲ νὰ πληρώσω τὸ ἀντίτιμον ὅχι ἐκ τοῦ κεφαλαίου μου, ἀλλ' ἐκ τοῦ μέλλοντος κέρδους. Τόσω δὲ εὐγενῆς ἐφάνη ὥστε, θέλων νὰ τὸν ἐξασφαλίσω, ματαίως τὸν παρεκάλεσα νὰ καταθέσω εἰς τὴν Τράπεζάν του τὰ ὀλίγα μου χρήματα. Τέλος πάντων ἐδέχθη. Καὶ ἂν τὸν ἤκουα θὰ μὲ ἀπέφερε δεκαπέντε τοῖς ἑκατόν, τὸ ὁποῖον ἀπέκρουσα ὡς ἐναντίον τῆς ἠθικῆς· εὐχαριστήθη μὲ μόνον ἐξ τοῖς ἑκατόν. Πλὴν τούτου τὸ ἔργον μου εὐδοκίμει, καὶ ἐντὸς δεκαοκτῶ μηνῶν ἐπλήρωσα ὅλα τὰ ἐξοδα τῆς ἀποκαταστάσεώς μου.

Ἡ εὐτυχία ὅμως δὲν γηράσκει· καὶ πολλάκις οἱ νομιζόντες ὅτι τὴν κρατοῦν καλὰ ἀπατῶνται. Ἐμβρόντητος δὲ ἔμαθα μίαν τῶν ἡμερῶν ὅτι ὁ Γεώργιος ἐδραπέτευσεν, ἀφῆκε τὰς ὑποθέσεις του εἰς ἐλεεινὴν κατάστασιν καὶ γενόμενος αἴτιος νὰ καταστραφῶσιν ἑκατὸν οἰογόνεμοι. Καὶ αὐτὴ δὲ ἡ σύζυγός του, ἡ ὁποία τῷ εἶχε δώσει τριακοσίων χιλιάδων φράγκων προίκα, ἔμεινε χωρὶς ὀβολόν. Ἐγὼ πάλιν ἤμην εὐτυχέστερος, διότι ἂν ἔχασα τὰ χρήματά μου, μὲ ἔμεινε τὸ ἐπάγγελμα καὶ ἀρκετοὶ πελάται.

Ἐνόμιζα τοῦλάχιστον ὅτι μὲ ἔμενον ἡπατώμην ὅμως, διότι οἱ πλείστοι, ζημιωθέντες ἕνεκα τοῦ χρεωκόπου, καὶ γνωρίζοντες τὴν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ μεγίστην οἰκειότητα, ἀπεστράφησαν καὶ ἐμέ.

Ἦθεν ἀδυνατῶν νὰ ὑποφέρω τὴν τόσῃν καταφρόνησιν, ἐμοίρασα μὲ τὴν δυστυχῆ γυναῖκα τοῦ Γεωργίου, τῆς ὁποίας τὸ λογικὸν ἐξησθένει ἡμέρα τῆ ἡμέρα, τὰ τελευταῖα λείψανα τῆς μικρᾶς μου καταστάσεως, καὶ ἐπέστρεψα εἰς τὴν πατρικὴν μου κατοικίαν, ὅθεν δὲν ἔπρεπε ν' ἀπομακρυνθῶ. Καταβαίνων δὲ ἀπὸ τὴν ἀμαξάν, πρῶτον ἄνθρωπον ἀπήντησα τὸν θεῖόν μου Κωνσταντῖνον.

— Λοιπὸν, ἀνεψιέ μου, εἶπε γελῶν, ἰδοὺ καὶ σὺ μαδισμένος καθὼς καὶ τόσοι ἄλλοι. Βλέπεις ὅτι εἶχον δίκαιον· ἀπλῆ συμβουλή ἀξίζει καλλῆτερα καὶ ἀπὸ σαράντα δραχμᾶς.

Ἐπτά ἔτη παρήλθον ἀφ' ἑξῶν καλὰ κακὰ εἰς

τὸ χωρίον μου, ὅταν μίαν πρωτὴν ἦλθε χωροφυλάξ ἀναζητῶν με· ἄνθρωπος, μοὶ εἶπεν, ἐφρονεῦθη καὶ ἔλα γρήγορα νὰ ἐξετάσης τὸν νεκρόν.

— Τί συνέβη; ἠρώτησα καθ' ὄδον τὸν χωροφυλάκα.

— Τὴν νύκτα ὁ γέρον Χατζῆς ἤκουσε κρότον εἰς τὸ δωμάτιον ὅπου ἔχει τὰ χρήματά του· καὶ σηκωθείς ἐπῆρε τὸ πυροβόλον του. Ὁ κλέπτης ἐπήδησε τότε ἀπὸ τὸ παράθυρον, καὶ ὁ γέρον ἐτράβηξε καὶ τὸν ἐφρόνευσε. Ἰδοὺ ὅλη ἡ ἱστορία.

Φθάσας δὲ εἶδον πτώμα ἐξηλωμένον προῦμυτα ἐντὸς τοῦ κήπου. Μόλις δὲ τὸ ἐγύρισα καὶ ἀνετριγιάσα ὄλος.

— Χατζῆ! ἀνέκραξα· ἐφρόνευσε τὸν υἱόν σου!

— Ἐφρόνευσα κλέπτην, ἀπεκρίθη σκυθρωπὸς ὁ γέρον.

Καὶ μείνας μόνος ἕως οὗ ἔλθη ὁ ἀνακριτῆς, παρετήρουν τὸν νεκρόν· μυρία ὅσοι λογισμοὶ συνετάραξαν τὴν κεφαλὴν μου. Καὶ στρέψας περὶ ἐμὲ τὸ βλέμμα, εἶδον τὰ πάντα ἰλαρὰ καὶ γαλήνια· τὰ ἄνθη ἐξωογονοῦντο ἀπὸ τὸν ἥλιον, αἱ πεταλοῦθαι ἐπετερύγιζον φαίδραι καὶ τὸ θέρος ἐφαίνετο γελῶν καὶ ψάλλον.

— ὦ! εἶπα κατ' ἑμαυτὸν, ἡ φύσις γελᾷ· ἄνθρωπος ἔπεσε νεκρὸς καὶ ἡ φαιδρότης ἐξακολουθεῖ ὡς νὰ συνετριβῆ σκώληξ ὑπὸ πτέρναν. Οἱ διαβάται παρέρχονται ἀδιάφοροι· οὐδὲ καν ἀκούεται ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ. . . Τὰ πάντα λοιπὸν ὕλη!

Ἐνῶ δὲ ἤμην βυθισμένος εἰς λύπην καὶ λογισμοῦς, ἤκουσα κρότον βημάτων· καὶ στραφείς εἶδον τὸν θεῖόν μου Κωνσταντῖνον, ὁ ὁποῖος, ὢν εἰρηνοδίτης, ἤρχετο νὰ καταστρώσῃ πρωτόκολλον.

— Ἄ! ἄ! ἀνέκραξεν ἰδὼν με· ἤμην βέβαιος ὅτι θὰ σ' εὑρίσκα ὑποκάτω εἰς τὸ δένδρον τοῦτο. Ὁ δάκτυλος τοῦ Θεοῦ! . . .

— Ποῖον δένδρον, θεῖέ μου;

— Τὸ δένδρον τοῦ μαδθηθέντος πτηνοῦ. Κύτταξε! Εἶπε καὶ ἐδακτυλοδείκτασε μικρὸν πτηνόν, τὸ ὁποῖον πετῶν ἀπὸ κλαδίου εἰς κλαδίον, ἐλαρύγγιζεν ἤχους γλυκεῖς μὲν, ἀλλὰ πενθίμους ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς τοῦ νεκροῦ.

— Βλέπεις, εἶπεν ὁ θεῖός μου, τὸ πουλίον τοῦτο; ἴσως εἶναι ἀπόγονος ἐκεῖνου τὸ ὁποῖον ἐμάδησε ζωντανὸν ὁ κακούργος.

— ὦ θεῖέ μου!

— ὦ! ἐπανέλαβεν ὁ ἀγαθὸς γέρον, σκουπίζων τὰ ὀμματοῦάλιά του. Μικρὸν πτηνὸν ἀκακόν, μὴ βλάπτον κανένα καὶ κελαδοῦν δι' ὄλους, βαρύνει εἰς τὴν πλάστιγγα τοῦ Θεοῦ περισσότερον ἢ ὅσον ὑποθέτομεν.

JULES NORIAC.

Τί τὸ σημεῖον τῆς προόδου οἴκου, ἔθνους, λαοῦ; Ὅπου πρὸς τὸν ἐρωτῶντα, τίς οὖτος; ἀποκρίνον·

ται· ὁ πατήρ τοῦ δεινός· ἐκεῖ ἡ ἀκμή. Ὅπου δὲ ἀποκρίνονται· ὁ υἱὸς τοῦ δεινός· ἐκεῖ ἡ παρακμή. Τουτέστιν· ὅπου οἱ πατέρες γνωρίζονται διὰ τῶν υἱῶν, ἐκεῖ ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ· ὅπου δὲ τὰ τέκνα γνωρίζονται διὰ τῶν πατέρων, ἐκεῖ ἡ πτώσις καὶ ὁ θάνατος.

Γ. Ζακιοῦ.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΔΑΣΩΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

Πασιγνωστός εἶναι ἡ συνεχὴς καταστροφὴ τῶν δασῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι διὰ τοῦ πυρός. Ἀπὸ τῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου πληθὸς ἀναρίθμητον δένδρων ἐκάησαν ἐν Πελοποννήσῳ, ἐν τῇ Στερεῇ Ἑλλάδι καὶ ἐν Εὐβοίᾳ. Αἱ πυρκαϊαὶ αὗται ἀνάπτονται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὑπὸ ποιμένων, ὅπως παρασκευάσῃ βοσκὰς, ἐνίοτε δὲ ὑπὸ τῶν κατοίκων ἕνεκα συμφερόντων ἰδιοτελῶν ἢ ἕνεκα ἀπροσεξίας καὶ ἀπειροκαλίας. Οὐ μόνον οἱ πολλοὶ, ἀλλὰ καὶ οἱ μᾶλλον πεφωτισμένοι παρ' ἡμῖν πολὺ ἀπέχουσι τῆς γνώσεως τῶν ὀλεθρίων ἀποτελεσμάτων τῆς καταστροφῆς τῶν δασῶν. Καὶ ἐξ αὐτῶν ἐστὶ τῶν ἐννοούντων τὸ γινόμενον κακὸν παρατηρήσαμεν, ὅτι ὀλίγοι εἰσὶν οἱ ἐκτιμῶντες πραγματικῶς ὅλην αὐτοῦ τὴν δεινὴν ἐπὶ τῆς προόδου καὶ τοῦ μέλλοντος τοῦ τόπου ἐπιβροχὴν, καὶ τοῦτο διότι ὀλίγοι εἰσὶ παρ' ἡμῖν οἱ εἰς τὰς φυσιογραφικὰς ἐπιστήμας ἀρκούντες ἐγκύψαντες, ὅπως γινώσκωσιν, ὅτι ἡ καταστροφὴ ὀρισμένου ἀριθμοῦ βότανων ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸν φόνον ὀρισμένου ἀριθμοῦ ζώων καὶ ἀνθρώπων.

Ἡ ὑπαρξὶς τῶν δασῶν ἐπὶ τῶν λόφων καὶ ἐπὶ τῶν κορυφῶν τῶν ὄρεων διατηρεῖ εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα τὴν ὑγρασίαν. Τὰ δένδρα ἐκπέμπουσι ὕδωρ, ψυχραίνουσι τὴν ἀτμοσφαιραν καὶ διὰ τοῦ μέσου τούτου σταματῶσι τὰ διαβαίνοντα νέφη καὶ προκαλοῦσι τὴν διάλυσιν αὐτῶν εἰς βροχὴν. Τὸ ὕδωρ τῆς βροχῆς ἐπὶ τῶν καταφύτων ὄρεων καὶ λόφων εἰσέρχεται ὑπὸ τὸ ἔδαφος τῆς γῆς καὶ σχηματίζει τὰς πολυτίμους ἐκεῖνας ἀποθήκας τῶν ὑδάτων, ἐξ ὧν ἀναβρῖει εἰς τὰς ὑπερείας τῶν ὄρεων καὶ εἰς τὰς πεδιάδας τὸ ὕδωρ τῶν πηγῶν καὶ τῶν φρεάτων. Ἡ σπουδαίότης τῆς διατηρήσεως τῶν δασῶν ἐπὶ τῶν κορυφῶν τῶν ὄρεων καὶ ἐπὶ τῶν λόφων ἐνοήθη καὶ ἐξετιμήθη ἀκριβῶς, ὅτε παρατηρήθησαν τὰ φοβερὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐλλείψεως αὐτῶν. Ἡ ἐν Γαλλίᾳ ἐπαρχία τῆς Προβιγγίας ἦτο ἄλλοτε χώρα εὐφορος καὶ πλουσία. Ἀπὸ τῆς καταστροφῆς τῶν δασῶν ἐν αὐτῇ, ἐξέπεσεν αὕτη ἐντελῶς ἀπὸ τῆς ἀρχαίας αὐτῆς καλλονῆς καὶ ὀλβιότητος. «Ἀδύνατον εἶναι, λέγει ὁ Blanqui, οἱ οἰκοῦντες τὰς εὐκρατεῖς ζῶνας νὰ σχηματίσωσιν ἰδέαν ἀκριβῆ τῶν κεκαυμένων ἐκεῖνων φαραγγῶν τῶν προβιγγιανῶν ὄρεων, ἐνθα δὲν ὑπάρχει πλέον ἀρκούσα σικὰ ὅπως

φιλοξενήσῃ ἐν μόνον πτηνόν, ἐνθα ὁ ὄδιος ἄπορος δὲν ἀπαντᾷ κατὰ τὸ θέρος εἰμὴ σπᾶνιὰ τινὰ βότανα ξηρὰ, ἐνθα ὄλαι αἱ πηγαὶ ἀπεξηράνθησαν καὶ ἐνθα βασιλεύει ἀδιακόπως ὁ θανάσιμος σιγὴ μόλις ἐνίοτε διακοπτομένη ὑπὸ τοῦ ἤχου τινῶν ἐντόμων. Ἄμα δὲ ἐκραγῆ αὐτόθι θύελλα, χεῖμαρροι καταρρέουσιν αἰφνης ἀπὸ τὰ ὕψη τῶν ὄρεων πρὸς τὰ ξηρὰ λεκανοπέδια, καὶ κατερχόμενοι μετ' ἀκαθέκτου ὀρμῆς, καταστρέφουσιν οὕτως εἰπεῖν τὴν γῆν χωρὶς νὰ ποτίζωσιν αὐτὴν, πλημμυροῦσι χωρὶς νὰ ἄδρῶσι αὐτὴν, καὶ ἀφίνουσι τὸ ἔδαφος ἀκόμη γυμνότερον φυτικῷ ἔδαφος ἢ πρότερον. Ἡ χώρα ἐκεῖ ὁμοιάζει ἐρημον, καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς ἐγκαταλίπει ἐντελῶς τὰς φρικαλέας ἐκεῖνας ἐρημίας. Ἄν εἶδομεν τὴν Προβιγγίαν, ἀλλ' ἢ ἡ περιγραφή τοῦ Blanqui ἐνθυμίζει ἡμῖν πολλὰ μέρη τῆς Παλαιστίνης, τῆς Συρίας, τῆς ἐλάσσονος Ἀσίας καὶ δυστυχῶς αὐτῆς τῆς Ἑλλάδος, ἐνθα ἡ καταστροφὴ τῶν δασῶν ἐπὶ τῶν ὄρεων ἐπέφερε τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα. Ἀπανταχοῦ δὲ ἡ καταστροφὴ τῶν δασῶν παρουσιάζεται μετὰ τῆς καταπληκτικῆς ἐλαττώσεως τοῦ πληθυσμοῦ καὶ μετὰ τῆς ἐκβαρβαρώσεως τῶν ἀπολειπομένων κατοίκων. Ἐν τῶν θεβαιότερων καὶ ταχυτέρων ἀποτελεσμάτων τῆς καταστροφῆς τῶν δασῶν ἐν τινὶ χώρᾳ εἶναι ἡ ἀποξήρανσις τῶν πηγῶν τῶν ὑδάτων, καὶ ἡ ἐλάττωσις τῶν ὑδάτων συνεπάγει ταχέως τὴν ἐλάττωσιν τοῦ πληθυσμοῦ. Πρὸ τινῶν ἐτῶν αἱ ἐφημερίδες τῶν Πατρῶν ἀνέφερον, ὅτι συνεπεία τῶν γενομένων ἀλλεπαλλήλων πυρπολήσεων τῶν δασῶν τοῦ Παναχαϊκοῦ ὄρους, ὀλιγόστευσαν οὐσιωδῶς αἱ πηγαὶ τῶν ὑδάτων τῶν ποτιζόντων τὰς ὠραίας καὶ εὐφόρους πεδιάδας τῆς Ἀχαΐας. Τὰ δάση συγκρατοῦσι τὴν γῆν καὶ ἀυξάνουσι τὴν φυτικὴν καλουμένην γῆν. Διὰ τῶν δασῶν πολλαῖς ἐσταμάτησεν ἡ βαθμιαία πρόοδος καὶ μετὰστασις τῆς ἄμμου. Τοῦ μέσου τούτου ἐγένετο ἐπιτυχὴς ἐφαρμογὴ ἐν Αἰγύπτῳ παρὰ τὰς ὄχθας τῆς διώρυχας τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Σουέζ.

Ἄλλ' ἡ ὑπαρξὶς τῶν δένδρων τὰ μέγιστα συντελεῖ καὶ εἰς τὴν ὑγείαν τῶν κατοίκων. Ὁ Δῶρ Walhu κατέδειξεν, ὅτι ἡ καλλιέργεια καὶ ἰδίως ἡ φύτευσις δένδρων εἰς τὰς πεδιάδας καὶ εἰς τὰ ὄρη, μετέβαλεν ἐπὶ τὸ ὑγεινότερον τὸ κλίμα τῆς Ἀλγερίας, ἐνθα πρὸ εἰκοσιπενταετίας δὲν ἔβρεχεν ἐπὶ πέντε ὅλους θερινοὺς μῆνας, ἀμέσως δὲ μετὰ τὴν ξηρασίαν ταύτην ἐπήρχοντο ὕετοι καταστρεπτικοί. Σήμερον ἡ βροχὴ πίπτει ἐνίοτε κατὰ τὸ θέρος ἐν Ἀλγερίᾳ, καὶ οἱ ἀθρόοι ὕετοι κατέστησαν σπανιώτεροι. Ἡ θερινὴ θερμοκρασία ἐγένετο ὀρρωδωτέρη χάρις εἰς τὴν φυτεῖαν, πρὸς μεγίστην ὠφέλειαν τῆς ὑγείας τῶν εὐρωπαϊκῶν ἀποίκων, οὓς ἐξήντλουν οἱ παρατεταμένοι ὑπερβολικοὶ καύσωνες. Τοιαῦτα παραδείγματα δυνάμεθα νὰ

φέρωμεν πλείστα. Ἡ ἱστορία ὄλων τῶν αἰώνων διδάσκει ἡμᾶς, ὅτι αἱ εὐτυχεῖς χώραι ἐν αἷς ἐξετείνοντο μεγάλα δάση ὑπῆρχαν πάντοτε ὑγιεῖς καὶ προσφύεις εἰς τὴν εὐημερίαν τῶν κατοίκων. Αἱ αὐταὶ δὲ χώραι μετὰ τὴν καταστροφὴν τῶν δασῶν ἐγένοντο ἐλώδεις, παρήγαγον δὲ μιάσματα καὶ παντὸς εἴδους αἰτίας θανάτου. Οὕτω λ. χ. οἱ ἐλώδεις πυρετοὶ βασιλεύουσιν εἰς τινὰς χώρας τῆς ἐλάσσονος Ἀσίας καὶ καθιστῶσιν αὐτὰς ἀκατοικήτους, ἐνῷ ἐκ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων γνωρίζομεν, ὅτι εἰς τὰς αὐτὰς χώρας οὔτε ἔλη οὔτε πυρετοὶ ὑπῆρχον, διότι ὑπῆρχον δάση. Πρὸ χιλίων ἐτῶν ἢ ἐν Γαλλίᾳ ἐπαρχία Brenne ἦτο κεκαλυμμένη ὑπὸ δασῶν μετὰ τῶν ὁποίων ἐξετείνοντο πεδιάδες, ἀρδευόμεναι ὑπὸ ἀφθόνης βρόντων ὑδάτων. Ἡ Brenne ἦτο τότε ὀνομαστὴ διὰ τὴν εὐφορίαν τῶν πεδιάδων τῆς καὶ τὸ ὑγεινὸν κλίμα τῆς. Σήμερον δὲ τὰ δάση αὐτῆς ἐξηρανίσθησαν, ἡ Brenne εἶναι χώρα ἐλώδης καὶ νοσηρὰ. Τὰ αὐτὰ δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν καὶ περὶ τῶν ἐν Γαλλίᾳ ἐπαρχιῶν Dombes, Bresse Sologne κτλ. Ἡ ὑγεινὴ ἐπιβροχὴ τῶν δένδρων εἶναι τοιαύτη, ὥστε ἀρκεῖ τὸ παραπέτασμα οὕτως εἰπεῖν ἐνὸς δάσους ὅπως σώσῃ μίαν χώραν ἀπὸ τῆς δηλητηριώδους ἀναθυμιάσεως ἐνὸς ἔλους. Τοῦτο συμβαίνει εἰς τι μέρος τῆς κάτω Ἰταλίας πλησίον τῶν Ποντικῶν ἐλῶν, καὶ εἰς πλείστα ἄλλα μέρη.

Τὰ ἀπαξ ἐντελῶς καταστραφέντα ἐπὶ τῶν ὄρεων δάση δυσκόλως ἐκ νέου ἀντικαθίστανται, διότι οἱ χεῖμαρροι παρασύρουσι τὴν φυτικὴν γῆν, καὶ καθιστῶσι τὰ ὄρη βράχους ἀνεπιτηδείους πρὸς νέαν φυτεῖαν. Ὁ W. Alexis διηγείται, ὅτι ἐν τινὶ ἐπαρχίᾳ τῆς Πρωσσίας πρὸ ἐνὸς καὶ ἐπέκεινα αἰῶνος καταστράφη ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως ἐν δάσος χάριν χρηματολογίας. Ἡ κυβερνήσις εἰσέπραξε τῷ ὄντι διακοσίας χιλιάδας τάλληρα διὰ τῆς πώλησεως τῶν ξύλων τοῦ δάσους ἐκεῖνου. Ἄλλ' οἱ κάτοικοι τῆς ἐν λόγῳ ἐπαρχίας ἐπὶ πολλὰς γενεὰς μέχρι σήμερον ὑποφέρουσι τὰς συνεπείας τῆς καταστροφῆς ἐκεῖνης, ἥτις μέχρι τοῦδε δὲν ἠδυνήθη νὰ θεραπευθῇ μ' ὅλας τὰς προσπάθειας τῆς κυβερνήσεως. Σήμερον ἡ κυβερνήσις αὕτη εὐχαρίστως ἤθελε δαπανῆσαι ἑκατομμύρια τάλληρων, ὅπως κατορθώσῃ τὴν φυτεῖαν τῶν ὄρεων τῆς ἐν λόγῳ ἐπαρχίας.

Εἰς ὅλα τὰ ἔθνη παρατηρήθη ἡ τάσις τῶν κατοίκων πρὸς ἀντικατάστασιν τῶν δασῶν διὰ γαιῶν καλλιεργησίμων. Ἡ τάσις αὕτη εἶναι εὐεχέτης. Οἱ δημητριακοὶ καρποὶ, αἱ νομαὶ καὶ διάφορα ἄλλα εἶδη γεωργικῆς βιομηχανίας ἀποφέρουσι συνήθως πλείστονον εἰσόδημα ἢ τὰ δάση. Ἄλλ' ἡ χάρις κερδοσκοπίας ὑπερβολικῆς καταστροφὴ τῶν δασῶν ταχέως φέρει τὰ ὀλέθρια αὐτῆς ἀποτελέσματα, ζημιοὶ δὲ μετ' οὐ πολὺ καὶ ἐκείνους, οἵτινες ἐκερδοσκοπήσαν ἐπὶ τῆς

καταστροφῆς αὐτῶν, καθόσον, ἐλαττουμένων τῶν ὑδάτων, πᾶν εἶδος καλλιεργείας ζημιούται. Διὰ τοῦτο τὰ ἐνομούμενα κράτη προσδιώρισαν ὀρισμένην ζώνην δασῶν ἐπὶ τῶν ὄρεων καὶ τῶν λόφων, ἐκανόνισαν δὲ τὴν δειροτομίαν εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ θυσιάζῃται τὸ γενικὸν συμφέρον εἰς τὸ κακῶς ἐννοούμενον συμφέρον ὀλίγων ἀτόμων. Ἐν Γαλλίᾳ ἐνίοτε ἐπελάθοντο τῶν κανόνων τούτων, αἱ δὲ ζημίαι διὰ τὸν τρόπον ἐκεῖνον ἀπέβησαν οὐ μικραὶ. Ἐν συνόλῳ τὰ δένδρα ἀσκούσιν ἐπὶ τῆς φύσεως καὶ ἐπὶ τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου μεγίστην ἐπιβροχὴν, ἥτοι καθαρίζουν τὸν ἀτμοσφαιρικὸν ἀέρα ἀφαιροῦντα ἀπ' αὐτοῦ τὸ ὑπερβάλλον τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος καὶ ἐκπέμποντα ὀξυγόνον, σταματῶσι τὰ νέφη καὶ διαλύουσιν αὐτὰ εἰς βροχὴν, προφυλάττουσι δ' ἐν γένει τὴν γῆν ἀπὸ λίαν ταχείας ἀποξηράσεως ἐν ἐποχῇ ἀνομβρίας, μετριάζουσι τὴν βίαν τῶν ἀνέμων, παρακλύουσι τὰς μεγάλας βροχὰς ἀπὸ τοῦ νὰ παρασύρῃσι πρὸς τὰ κάτω τὴν φυτικὴν γῆν εἰς τὰ κατωφερῆ ἔδαφνη, διὰ τῆς πτώσεως δὲ καὶ τῆς ἀποσυνθέσεως τῶν φύλλων καὶ τῶν κλάδων αὐτῶν βελτιοῦσι μετὰ παρέλευσιν χρόνου τὰς ἀγόνους γαίας.

Συνεπῶς ἡ διατήρησις τῶν δασῶν ἀφορᾷ εἰς τὴν δημοσίαν ὑγείαν καὶ εἰς τὸν δημόσιον πλοῦτον. Ἐπομένως τὸ ζήτημα τοῦτο ἐπρεπε νὰ θεωρῆται ἐκ τῶν πρώτων οὕτως εἰπεῖν ἐθνικῶν ζητημάτων, καὶ ὅμως ἐν γένει παρ' ἡμῖν οὔτε πόρρωθεν ἐκτιμᾶται ἢ σπουδαιότης αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο ἀνάγκη πάντες οἱ ἐννοούντες παρ' ἡμῖν τὴν ἐθνικὴν ἀξίαν τοῦ ζητήματος, ν' ἀναλάβωσιν ἀληθῆ πατριωτικὸν ἀγῶνα διὰ τῶν ὄρων τῆς ἐπιστήμης, ὅπως πείσωσι τοὺς πάντας περὶ τῆς γινομένης συνεχῆς ἀνυπολογίστου ἐθνικῆς ζημίας, καὶ περὶ τῆς ἀνάγκης νὰ λησθῶσι σύντονα μέτρα πρὸς περαιτέρω πρόληψιν τοῦ κακοῦ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Κ. ΤΥΓΓΑΛΟΣ.

ΠΕΡΙ ΗΧΟΥΣ

Ὁ ἦχος, π. χ. ἡ φωνὴ τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ἦχος κώδωνος, ἀντανακλάται· ἐνῷ δηλ. προχωρεῖ πρὸς τὰ ἐμπρὸς, ἄμα συναντήσῃ ἐν ἐμπόδιον, ἕνα τοῖχον λόγου χάριν, ἐπανέρχεται πρὸς τὸ σημεῖον τῆς ἀναχωρήσεως. Τὸ φαινόμενον τοῦτο καλεῖται ἀντανάκλασις τοῦ ἤχου.

Δύο ἀπλούσταται παρομοιώσεις μᾶς καθιστῶσι σαφεστέρας. Τοποθετήσατε παιδὰς τὸν ἕνα ὀπισθεν τοῦ ἄλλου εἰς μίαν γραμμὴν. Ἐκαστος δὲ ἄς ἐπιθέσῃ τὰς χεῖράς του ἐπὶ τῶν ὤμων τοῦ προηγουμένου. Ὄρθησθε βίαιως τὸν τελευταῖον, ἢ ὄρθησθε αὕτη μεταδίδεται ἀνεπιστήτως ἀπὸ τὸν τελευταῖον πρὸς τὸν πρώτον, μετ' ὀλίγας δὲ στιγμὰς ὁ πρώτος ἀκουσίως πίπτει πρηνῆς (προύμυτα). Ὑποθέσατε ἤδη ὅτι ὁ πρώτος στηρίζεται διὰ τῶν χειρῶν του ἐπὶ

ένος τοίχου. Ἄν ἤδη καὶ πάλιν ὠθήσῃτε θιασίως τὸν τελευταῖον, ἢ ὠθήσῃ φθάνει εἰς τὸν πρῶτον, ὅστις ἀκουσίως ὠθεῖ τὸν τοῖχον τὸν ὁποῖον δὲν δύναται βεβαίως ν' ἀνατρέψῃ ἢ ὠθήσῃ ἐπανάγεται πρὸς τὰ ὀπίσω πάλιν, ἦτοι ἀντανανκλάται, μετ' ὀλίγας δὲ στιγμὰς πίπτει ὁ τελευταῖος τὸν ὁποῖον ὠθήσατε, ἀλλ' ἐξ ὑπτίας (*' ἀνάσκελα).

Λάβετε σφαίρας ὡς τὰς τοῦ σφαιριστηρίου, τὰς ὁποίας ἐξερτήσατε διὰ νήματος, τὴν μίαν πλησίον τῆς ἄλλης εἰς σειρὰν, οὕτως ὥστε νὰ ἐφάπτονται ἀλλήλων. Ἀνυψώσατε τὴν πρώτην καὶ ἀφήσατέ τὴν νὰ καταπέσῃ ἐπὶ τῆς δευτέρας, ὡς ἐν ἐκκρεμῆς ὥρολογίου. Τότε ἡ δευτέρα, ἢ τρίτη καὶ αἱ λοιπαὶ μένουσιν ἀκίνητοι, μόνον δὲ ἡ τελευταία ἀνυψοῦται, ἐκτελοῦσα τὸ ἄλλο ἡμισυ τῆς παλμικῆς κινήσεως τὸ ὁποῖον δὲν ἐξετέλεσεν ἡ πρώτη.

Ἄν ἤδη καὶ πάλιν στηρίξῃτε τὴν τελευταίαν ἐπὶ τινος ἀκινήτου στηρίγματος καὶ ἀνυψώσατε τὴν πρώτην, ἢ κίνησιν προχωρεῖ πρὸς τὰ πρόσω, φθάνει εἰς τὴν τελευταίαν, ἀντανανκλάται ἐπὶ τοῦ κωλύματος, ἐπανάγεται εἰς τὴν πρώτην, αὕτη δὲ ἀνυψοῦται ἐκτελοῦσα τὸ ἄλλο ἡμισυ τῆς παλμικῆς κινήσεως.

Καθ' ὅμοιον τρόπον ἀντανανκλάται καὶ ὁ ἦχος, διότι καὶ ὁ ἀτμοσφαιρικός ἀήρ, διὰ τοῦ ὁποῖου ὁ ἦχος μεταδίδεται, δύναται νὰ νοηθῇ συγκείμενος ἀπὸ μικροτάτας σφαίρας πάλυ ἐλαστικὰς. Ἄν δὲ σταθῶμεν εἰς ἀπόστασιν τινα ἀπὸ τινος διαφράγματος ἀπέναντι ἑνὸς τοίχου, ὁ ἦχος θέλει ἀντανανκλασθῆ καὶ θέλει γίνεαι ἀκουστός εἰς ἡμᾶς. Τὸ φαινόμενον τοῦτο καλεῖται ἠχώ.

Ἄλλὰ διὰ νὰ ἀκούσωμεν εὐκρινῶς ἕνα ἦχον, πρέπει οὗτος νὰ διαρκέσῃ καὶ νὰ ἐπιπερῆσῃ ἐπὶ τοῦ ὄργανου τῆς ἀκοῆς μας $\frac{1}{10}$ τοῦ δευτερολέπτου. Ἐπειδὴ δὲ εἰς ἕνα δευτερον λεπτόν ὁ ἦχος διατρέχει 340 μέτρα, τότε εἰς $\frac{1}{10}$ τοῦ δευτερολέπτου θέλει διανύσει 34 μέτρα. Ὅθεν ἂν ἡμεῖς σταθῶμεν εἰς ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ τοίχου 17 μέτρων καὶ φωνήσωμεν Ω, τότε ὁ ἦχος διὰ νὰ φθάσῃ πάλιν εἰς ἡμᾶς θέλει διανύσει 34 μέτρα εἰς χρόνον $\frac{1}{10}$ τοῦ δευτερολέπτου, ἡμεῖς δὲ θέλομεν ἀκούσει εὐκρινῶς τὸ Ω καὶ διαστείλει αὐτὸ ἀπὸ τοῦ πρώτου. Ὅθεν ἡ ἠχώ δὲν εἶναι εὐκρινῆς ἂν σταθῶμεν εἰς ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ τοίχου μικροτέρην τῶν 17 μέτρων.

Διὰ νὰ ἀκούσωμεν εὐκρινῶς τὴν ἠχώ λέξεως δισυλλάβου, π. χ. Ἐλλάς, πρέπει νὰ σταθῶμεν τοῦλάχιστον εἰς ἀπόστασιν δύο φορές 17 μέτρων, ἦτοι εἰς 34 μέτρα, καὶ οὕτω καθεξῆς.

Διαπλὴ ἀντήχησις. Ἄν σταθῶμεν μεταξὺ δύο τοίχων ἑνὸς κτιρίου καὶ φωνήσωμεν, θέλομεν ἀκούσει δις ἐπανανκλασθῆ τὴν ἠχώ, διότι ὁ ἦχος ἀντανανκλώμενος ἐπὶ τοῦ πρώτου τοίχου

ἀντανανκλάται καὶ ἐπὶ τοῦ δευτέρου. Ἄλλ' ἡ πρώτη ἀντήχησις εἶναι εὐκρινεστέρη τῆς δευτέρας, διότι ὁ ἦχος γίνεταί ἀσθενέστερος διὰ τῶν διαδοχικῶν ἀντανανκλάσεων. Τὰ κτίρια, οἱ βράχοι, τὰ θυνά, τὰ πυκνὰ δένδρα καὶ αὐτὰ τὰ νέφη παράγουσι τὸ φαινόμενον τῆς πολλαπλῆς ἀντήχησεως. Μεταξὺ τῶν πολλαπλῶν ἀντήχησεων ἀναφέρουσι τὴν εἰς τὸ μέγαρον τοῦ Σιμονότα ἐν Ἰταλίᾳ, ἣτις ἐπαναναλαμβάνει τσσαράκοντα φορές κρότον πιστολίου.

Ὅσοι ἐπεσκέφθησαν τὰ ὑπόγεια τοῦ Πανθέου ἐν Παρισίοις, ἐνθα ὑπάρχουσιν οἱ τάφοι μεγάλων τῆς Γαλλίας ἀνδρῶν, θὰ ἐξεπλάγησαν βεβαίως ἀκούοντες τὴν φοβεράν ἀντήχησιν Ἰσην πρὸς κρότον πυροβόλου, ἣτις παράγεται ἀπὸ ἀσθενῆ κτύπον ὑπὸ τοῦ φύλακος διδόμενον διὰ τοῦ ἐπενδύτου του.

Ὁ Ἄδδισων ἀναφέρει ἠχώ ἐν Ἰταλίᾳ ἣτις ἐπαναναλαμβάνει ὅθι φορές κρότον πιστολίου.

Ἡ ἠχώ τοῦ Βερδὲν, παραγομένη ἀπὸ δύο πύργους ἀπέχοντας ἀλλήλων 52 μέτρα, ἐπαναναλαμβάνει δώδεκα φορές τὴν αὐτὴν λέξιν.

Ἡ μεγάλη πυραμῖς τῆς Αἰγύπτου ἔχει ὑπογείους αἰθούσας, συγκοινωνούσας διὰ στοῶν, εἰς τὰς ὁποίας ἡ ἠχώ ἐπαναναλαμβάνεται δεκάκις. Καὶ αὐτὰ τὰ νέφη ἀντανανκλώσι τὸν ἦχον, εἰς τοῦτο δὲ ἀποδίδουσι τὸν παρατεταμένον κρότον τῆς βροντῆς, ἂν καὶ ἡ ἀστραπὴ πολλακίς εἶναι στιγμιαία. Ὁ ἦχος ἀντανανκλάται ἢ ἀπὸ ἕν νεφὸς εἰς ἄλλο, ἢ μεταξὺ τοῦ νεφούς καὶ τῆς γῆς.

Ἐισπερχόμενοι εἰς μεγάλην αἶθουσαν ἐντελῶς κενὴν, ἀκούομεν τὸν κρότον τῶν βημάτων μας ἰσχυρῶς ἀντηχοῦντα, διότι ἀντανανκλάται ἐπὶ ὅλων τῶν τοίχων. Ἄν ὁμως καλύψωμεν τοὺς τοίχους μετ' ἀπότητος ἢ θέσωμεν ἐπιπλα ἢ ἄλλα ἀντικείμενα, ἢ ἀντήχησις αὕτη δὲν λαμβάνει χώραν, διότι οἱ τάπητες ἢ τὰ ἐπιπλα ἀπορροφῶσιν οὕτως εἰπεῖν τὰς δονήσεις τοῦ ἀέρος, ὁ δὲ ἦχος δὲν ἀντανανκλάται πλέον. Ῥήτωρ ὁμιλῶν ταχέως ἐντὸς μεγάλου ναοῦ, π. χ. εἰς τὴν Μητρόπολιν, δὲν γίνεταί καταληπτός, διότι ἡ φωνὴ του ἀντανανκλάται ἐπὶ ὅλων τῶν τοίχων καὶ ὑπὸ τοὺς θόλους τῆς ἐκκλησίας καὶ ἐπέρχεται σύγχυσις. Ὅταν δὲ μία συλλαβὴ προφερομένη φθάσῃ εἰς τὸ οὖς μας ἀπ' εὐθείας, συνταυτίζεται μετ' ἀντήχησις προηγουμένων συλλαβῶν. Διότι μία συλλαβὴ προφερομένη, διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ὄροφὴν τῆς ἐκκλησίας καὶ ἀντανανκλασθῆ καὶ ἐπειτα εἰς τὸ οὖς μας, ἀπαιτεῖ πολὺ περισσώτερον χρόνον παρὰ ὅταν ἐρχηται ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ ἀγορευόντος εἰς τὸ οὖς μας.

Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ διὰ τὴν μουσικὴν τὴν φωνητικὴν ἢ καὶ τὴν ὀργανικὴν. Εἰς τὰς μικρὰς μὲν αἰθούσας ἡ ἠχώ δὲν προφθάνει νὰ σχηματισθῆ ἢ μᾶλλον συνταυτίζεται μετ' ὅταν ἀπ' εὐ-

θείας ἦχον, τὸν ὁποῖον καὶ καθιστᾷ πλέον ἐντατικόν, ἐνῶ εἰς μίαν μεγάλην αἶθουσαν ὁ ἦχος καὶ ἡ ἀντήχησις αὐτοῦ ἀποχωρίζονται καθ' ὀλοκληρίαν. Διὰ τοῦτο εἶναι ἀδύνατος ἡ ἐντὸς μεγάλου ναοῦ ἐπιτυχία συναυλίας, τῆς ὁποίας ὁ ῥυθμὸς ταχύς. Ἀπ' ἐναντίας ἐπιτυγχάνει πληρέστατα ὡς πρὸς τὴν ἀκουστικὴν ῥυθμὸς βραδύς, ὁποῖος εἶναι ὁ παρὰ τοῖς δυτικαῖς παραδεδεγμένους εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ὀργανικὴν μουσικὴν των. Οἱ ἦχοι παραγόμενοι μετὰ βραδύτητος ταυτίζονται μετ' ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἠχῶ, γινόμενοι οὕτω μᾶλλον ἐντατικοὶ καὶ κατανοητικοί. Ἐνῶ μουσικὴ ταχέως καθίσταται ἀνυπόφορος ὑπὸ τοὺς θόλους μεγάλου ναοῦ.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω κατανοεῖ ὁ ἀναγνώστης ἀρκούντως, διατὶ ἡ αἶθουσα τοῦ νέου Βουλευτηρίου μας ἀπέτυχε ἀκουστικῶς, διότι ἡ φωνὴ τοῦ ῥήτορος ταυτίζεται μετ' ἀπὸ πολλαπλῆς ἀντήχησις, οὕτω δὲ ἐπέρχεται σύγχυσις. Βαρεῖς τάπητες καλύπτοντες τοὺς τοίχους ἤθελον βελτιώσει πολὺ τὴν ἀκουστικὴν τῆς αἰθούσης.

ΤΙΜ. Α. ΑΡΓΥΡΟΠΟΛΟΣ.

ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΤΩΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΩΝ ΦΑΙΝΟΜΕΝΩΝ

5.—Διατὶ αἱ ὕαλοι τῶν παραθύρων τοῦ δωματίου μας καλύπτονται ὑπὸ δρόσου ἐν καιρῷ χειμῶνος;

Διότι ὁ ἐσωτερικός ἀήρ τοῦ δωματίου μας εἶναι θερμότερος τοῦ ἐξωτερικοῦ, καὶ ὡς τοιοῦτος ἐμπεριέχει μεγαλύτεραν ποσότητα ἀτμῶν ὕδατος ἐν ἀφανεῖ καταστάσει. Ἄλλὰ τὰ λεπτά στρώματα τοῦ ἐσωτερικοῦ ἀέρος, τὰ ἑποῖα ἐρχονται εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῶν ψυχρῶν ὑάλων ἀποψύχονται, μέγα μέρος δὲ τῶν ἀφανῶν ἀτμῶν τοῦ ὕδατος κατακρημνίζονται ἐν εἰδει δρόσου ἐπὶ τῶν ὑάλων τοῦ παραθύρου ἐσωτερικῶς. Ἄν δὲ τὸ ἐξωτερικὸν ψυχρὸν αὐξήσῃ, ἡ δρόσος αὕτη πηγνυται καὶ μεταβάλλεται εἰς πάχυν.

Τὸ αὐτὸ συμβαίνει ὅταν κατὰ τὸ θέρος πληρώσωμεν φιάλην ὕδατος περιέχοντος πάγον. Ἄμεσως αἱ ἐξωτερικαὶ τῆς φιάλης παρειαὶ καλύπτονται ὑπὸ δρόσου.

ΡΩΣΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ

ΤΟ ΨΥΧΟΣ, Ο ΗΛΙΟΣ ΚΑΙ Ο ΑΝΕΜΟΣ

Εἰς περιηγητῆς ἀπήντησέ ποτε καθ' ὁδὸν τὸν Ἥλιον, τὸ Ψῦχος καὶ τὸν Ἄνεμόν. Ἐχαιρέτισε δ' αὐτοὺς καὶ εἶπε·

«Καλ' ἡμέρα.

«Διὰ ποῖον εἶπε τὴν καλ' ἡμέραν τάχα;» ἤρχισαν τότε νὰ λέγωσι μεταξὺ των οἱ τρεῖς σύντροφοι.

—Βεβαίως δι' ἐμὲ, λέγει ὁ Ἥλιος, ἐπειδὴ φοβεῖται μήπως τὸν καύσω.

—Ὅχι, ἔχεις λάθος, τὴν εἶπε δι' ἐμὲ, λέγει τὸ Ψῦχος, ἐπειδὴ με φοβεῖται περισσώτερον.

—Παράξενον πρᾶγμα! προσθέτει ὁ Ἄνεμος· οὔτε σὲ οὔτ' ἐκείνον ἐχαιρέτισεν ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐμὲ μόνον.

Καὶ ἰδοὺ ἀμέσως λοιπὸν ἤρχισαν νὰ φιλονεικῶσι, νὰ ὑβρίζωνται καὶ μικροῦ δεῖν ἐργονθοκοποῦντο.

—Τέλος πάντων, ἀνακράζει ὁ Ἄνεμος, τί ὠφελούσιν αἱ φιλονεικίαι; Ἄς ὑπάγωμεν νὰ ἐρωτήσωμεν αὐτὸν ἡμεῖς οἱ ἴδιοι πρὸς ποῖον εἶπε τὴν καλ' ἡμέραν.

Περευσθὸς τρέχουσι κατόπιν τοῦ περιηγητοῦ, τὸν συλλαμβάνουσι καὶ τὸν ἐρωτῶσιν.

—Τὴν εἶπα πρὸς τὸν Ἄνεμον, ἀπαντᾷ ὁ ἄνθρωπος.

—Ἄ! ἄ! καὶ ὕστερον λέγουσιν ὅτι δὲν εἶχα δίκαιον, ἀνακράζει ὁ Ἄνεμος.

—Πολὺ καλὰ, προσθέτει ἀμέσως ὁ Ἥλιος πλήρης ὀργῆς· τώρα πρέπει νὰ προσέχης. Θὰ σὲ κατακλύσω, καὶ τότε θέλεις μ' ἐνθυμηθῆ.

—Μὴ φοβοῦ τὸ παραμικρόν· δὲν θὰ σὲ κατακλύσῃ, λέγει ὁ Ἄνεμος, διότι ἐγὼ θὰ ἀρχίσω νὰ πνέω καὶ θέλω σὲ δροσίξει.

—Ναί, ἀνόητε ἄνθρωπε, ἀλλὰ τότε θὰ ἀνυλάθω ἐγὼ νὰ σὲ παγώσω, προσθέτει τὸ Ψῦχος.

—Μὴ ἀνησυχῆς, φίλε μου, λέγει πάλιν ὁ Ἄνεμος· ἐὰν τὸ Ψῦχος ἐπιχειρήσῃ νὰ σὲ καταδιώξῃ, παύω ἀμέσως ἐγὼ τοῦ νὰ πνέω, καὶ οὕτω πως δὲν ὑποφέρεις τίποτε· διότι οὔτε τὸ ψῦχος δύναται νὰ βλάψῃ ἄνευ τοῦ ἀνέμου, οὔτε ὁ ἥλιος νὰ καύσῃ, ὅταν ὁ ἄνεμος πνέῃ.

ΛΑΗΘΕΙΑΙ

*. Πολλάκις ἡ ψυχὴ, ἰδίως τοῦ νέου, εὐρίσκειται οὕτω πως διαθεθεμένη, ὥστε μικρὰ παρακλήσις ἀρκεῖ νὰ παρασύρῃ αὐτὴν εἰς πράξεις φερόντας τὸν τύπον τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς ἀταπεινότητος, καθὼς τὸ ἄνθος τὸ ὁποῖον, ἅμα ἀνοίξῃ, κλίνει τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ τρυφεροῦ τελέχους, ἔτοιμον νὰ χάρισῃ τὴν εὐωδίαν του εἰς τὴν πρώτην πνοὴν τοῦ ἀέρος. Αἱ στιγμιαὶ αὐταὶ, ἀξίαι νὰ κινήσωσι τὸν θαυμασμὸν καὶ τὸ σέβας, εἶνε κυρίως ἐκεῖναι τὰς ὁποίας ἡ πονηρία καὶ ἡ φιλοκέρδεια καιροφυλακτοῦν προσεκτικῶς ν' ἀρπάξωσι, δεσμεύουσαι οὕτω διαπαντὸς τὸ ἀφροῦρητον αὐτῶν θυμῶν. (Manzoni).

*. Ἐνθυμοῦ πάντοτε τὸ παρελθόν· ἀλλ' αὕτη ἡ ἀνάμνησις τοῦ παρελθόντος ἄς σὲ προτρέπη νὰ ὠφελήθῃς ἐκ τοῦ παρόντος πλειότερον καὶ καλλίτερον, ἢ ὅσον ὠφελήθῃς ἐκ τοῦ μὴ ὑπάρχοντος πλέον χρόνου. Ἐν ταῖς ὀλίγαις ταύταις λέξεσιν ἅπαντα τοῦ σοφῶς ζῆν ἢ τέχνη περιλαμβάνεται. (Zschokke).

*. Ἡ ἐκτίμησις ἀξίζει πλειότερον παρὰ ἡ διασημότης, ἢ ὑπόληψις ἀξίζει πλειότερον παρὰ

ἡ φήμη, καὶ ἡ τιμὴ πλειότερον παρὰ ἡ δόξα. (Chamfort).

* Μὴ νομίσῃς ποτὲ ὅτι, ἐπειδὴ εἶσαι φίλος, ἔχεις διὰ τοῦτο καὶ τὴν ἀδειαν νὰ λέγῃς πράγματα δυσάρεστα πρὸς τοὺς φίλους σου. Ἐξ ἐναντίας, ὅσῳ στενοτέρῳ εἶνε ἡ σχέσις σου μὲ πρόσωπόν τι, τόσῳ μὲ πλειοτέραν δεξιότητα καὶ εὐγένειαν πρέπει νὰ φέρῃσαι.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Οἱ ὑπηρετῆται ἐν Ἀμερικῇ.

Ὅλοι παραπονούμεθα καθ' ἑκάστην κατὰ τῶν ὑπηρετῶν καὶ τῶν ὑπηρετητῶν μας, ἀλλὰ τί νὰ εἴπουν οἱ δυστυχεῖς Ἀμερικανοὶ παρὰ τοῖς ὁποίοις ἡ ὑπηρετικὴ τάξις κατέστη ἀληθῆς μάστιξ! Δὲν εἶνε παράξενον ν' ἀκούσωμεν αἰφνης ὅτι ἐν Ἀμερικῇ, τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι διακρίνονται διὰ τὸ ἐφευρετικὸν τοῦ πνεύματός των, ἐφεύρον μηχανικοὺς ὑπηρετῆτας ἢ ὑπηρετριάς ἀτμοκινήτους, διὰ νὰ σωθῶσιν ἐπὶ τέλους οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τῆς δυναστείας τῶν ζώων ὑπηρετῶν καὶ τῶν ὑπηρετητῶν, τῶν φοροῦσάν σάρκα καὶ ὀστά.

Ἄς κρίνῃ ὁ ἀναγνώστης καὶ ἡ καλὴ ἀναγνώστρια ἂν λέγωμεν ὑπερβολὰς ἐκ τοῦ ἐπομένου ἀρθροῦ γινωστοτάτου περιοδικοῦ συγγράμματός, τῆς Βρεττανικῆς Ἐπιθεωρήσεως «Εἰς Νέαν Ὑόρκην, λέγει ἡ Ἐπιθεωρήσις, μία ὑπηρετρία πληρόνεται πρὸς 15 ἕως 20 δολλάρια (75—100 νέας δραχμάς) κατὰ μῆνα. Ἐπιστατεῖ αὕτη εἰς τὰ τῆς οἰκίας ἔχουσα ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῆς ὑποὑπηρετριάς, ἐξέρχεται ἐπ' ἀδείᾳ ὅταν θέλῃ, δέχεται τοὺς φίλους καὶ γνωρίζουσ τῆς καὶ τοὺς φιλεῖ ἀναλώμασι τοῦ οἰκοδεσπότου, οὐδέποτε καθαρίζει ὑποδήματα, διότι θεωρεῖ τὸ ἔργον τοῦτο πολὺ ταπεινωτικόν, καθαρίζει δὲ μόνον τὰ ἰδικὰ τῆς, δὲν ἀπαντᾷ ὁσάκις τὴν φωνάζουν, δὲν ἀνοίγει τὴν θύραν ὁσάκις κτυποῦν, τέλος πάντων ζῆ εἰς τὴν ξένην οἰκίαν ἀπαράλλακτα ὡς ἂν ἔξῃ εἰς τὴν ἰδικήν τῆς, μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι ὅλα τὰ ἐξοδά τῆς εἶνε εἰς βάρος τοῦ κυρίου, ὅστις τὴν πληρώνει.»

Εὐκόλως τώρα ἐννοεῖ τις διατὶ οἱ Ἀμερικανοὶ προτιμῶσι νὰ κατοικῶσι, καὶ ὅταν ἀκόμη ἔχουν οἰκογένειαν, εἰς τὰ ξενοδοχεῖα.

«Ἄμα ἐφθάσα εἰς Νέαν Ὑόρκην, ἐξακολουθεῖ ὁ ἀρθρογράφος, παρετήρησα μὲ μεγάλην μου ἐκπληξιν ὅτι ὁ φίλος μου N. . ., ἄνθρωπος πλούσιος καὶ κατέχων διακεκριμένην πολιτικὴν θέσιν, κατῴκει μετὰ τῆς οἰκογενείας του εἰς τὸ ξενοδοχεῖον.

—Εἶχα καὶ ἐγὼ οἰκίαν ἄλλοτε, μοὶ εἶπε μειδιῶν, βλέπων τὴν ἐκπληξίν μου, ἀλλὰ ἀπὸ δύο ἐτῶν ἀπεφάσισα ν' ἀλλάξω βίον, διότι ἐβαρύνθη, ἀδελφε, νὰ ἀνάπτω κάθε πρωτὴ τὴν φωτιάν, νὰ καθαρίζω τὰ ὑποδήματά μου, νὰ ἀνοίγω τὴν θύραν, νὰ κάμνω τέλος ὅ,τι οἱ πολυάριθμοι ὑπηρετῆται, τοὺς ὁποίους ἀδρῶς ἐπλήρωνον, δὲν ἐπέ-

θοντο νὰ κάμνωσι. Εἶχον προσκαλέσει μίαν ἡμέραν μερικοὺς φίλους εἰς γεῦμα, ἐπανελθὼν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν μου τὴν προσδιορισμένην ὥραν διὰ νὰ τοὺς ὑποδεχθῶ, εὗρον τὴν σύζυγόν μου μόνην, μὲ τὰ τέκνα μου· οἱ ὑπηρετῆται μας εἶχον ὅλοι λειποτακτῆσαι προφασιζόμενοι ὅτι εἶχε προσβληθῆ ἡ φιλοτιμία των, δὲν ἤξεύρω διὰ τίνος λέξεως, τὴν ὁποίαν τοὺς εἶχομεν εἰπεῖ. Ἐσκέφθη τότε ὅτι καιρὸς ἦτο νὰ λειποτακτῆσωμεν καὶ ἡμεῖς, τοιοῦτοτρόπως δὲ, φίλε μου, ἀποκατεστάθην ἐδῶ εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, καὶ ὅταν συλλογιζόμεθα τί μᾶς ἔκαμνον οἱ ὑπηρετῆται μας νὰ ὑποφέρωμεν, δὲν μετανοοῦμεν διὰ τὴν ἀπόφασίν μας.»

Ἡ διαγωγή αὕτη τῶν ὑπηρετῶν ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις ἐξηγεῖ ἀκόμη ἰδιαιτέρα τινὰ τοῦ ἐκεῖ κοινωνικοῦ βίου. Εἰς τὴν Νέαν Ὑόρκην οὐδέποτε δίδουν οἱ ἄνθρωποι γεύματα· αἱ συναθροίσεις ἐκεῖ εἶνε ὅλως πνευματικαί, χωρὶς φαγητὸν καὶ ποτόν. Εὐτυχεῖς δὲ πρέπει νὰ λογιζώμεθα οἱ προσκαλοῦντες ὅταν δὲν ἀναγκάζονται καὶ νὰ ἀνοίγωσι μόνον τῶν τὴν θύραν ὅταν κτυπῶσιν οἱ προσκεκλημένοι, οἱ ὁποῖοι καὶ διὰ τοῦτο συμβαίνει πολλάκις ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν καὶ πλέον νὰ περιμένωσιν οἱ δυστυχεῖς!

Εἰς τὸ ξενοδοχεῖον ἀποφεύγει τις ὅλας αὐτὰς τὰς ἐνοχλήσεις. Ἐκεῖ ἕκαστος ὑπηρετῆτης ἔχει τὴν εἰδικότητά του. Εἶνε λ. χ. εἰς ὑπηρετῆτης ὀρισμένους διὰ νὰ καθαρίζῃ τὰ ὑποδήματα, καὶ ὡς ἐκ τούτου τὰ καθαρίζει εἰς ὅλους τοὺς κατοικοῦντας ἐν τῷ ξενοδοχείῳ· δὲν θεωρεῖ λοιπὸν πλέον τὸ ἔργον ὡς ταπεινωτικόν, διότι δὲν ὑπηρετεῖ ἕνα κύριον· αὐτοῦ ἐγκρίεται ὅλον τὸ ζήτημα. Ἐχει πολλὴν ματαιότητα ἡ ὑπηρετικὴ τάξις ἐν τῇ Ἀμερικῇ, διὰ τοῦτο καὶ δὲν θέλουν νὰ ὀνομάζωνται ὑπηρετῆται οἱ ὑπηρετῆται, ἀλλὰ οἱ μὲν ἄνδρες βοηθοὶ ἢ σύντροφοι, αἱ δὲ γυναῖκες κυράδες. Ὅθεν βλέπομεν πολλὰκις ἐν ταῖς ἀμερικανικαῖς ἐφημερίαις, εἰς τὴν σελίδα τῶν γινωστοποιήσεων, ὅτι *χρωματισμένη τις κυρὰ* (μαῦρη δηλαδὴ) προτείνει ἑαυτὴν εἴτε ὡς πλύστραν, εἴτε ὡς θαλαμηπόλον, εἴτε ὡς μαγειρίσαν. Τόσον δὲ πολὺ ἐπενεργεῖ ἐπὶ τοῦ πράγματος ἡ ἀξίωσις τοῦ τίτλου, ὥστε ἡ ὑπηρεσία τῶν βοηθῶν καὶ τῶν κυράδων κατήντησεν ἀληθῶς ἀφόρητος, ἀφοῦ μάλιστα ἡ ἐνδυμασία, οἱ τρόποι καὶ ἐν γένει τὸ ἐξωτερικὸν τῶν ὑπηρετῶν συμφωνοῦσι πρὸς τὰς ἀξιώσεις των, καὶ τινες μάλιστα ἔχουσιν ὅλα τὰ ἐνδεικτικὰ ἀρίστης ἀγωγῆς. Αἱ ὑπηρετῆται ἰδίως οὐδὲν σχεδὸν διαφέρουσιν τῶν κυριῶν των κατὰ τὴν ἐνδυμασίαν καὶ τὴν λευκότητα τῶν χειρῶν. Εἰς τινὰς οἰκίας ἐμπορεῖ τις νὰ εὕρῃ ὑπηρετὴν ἠξεύροντα λατινικὰ καὶ ὑπηρετριάς κρούσαν τὸ κλειδοκώμβηλον, ἀναφέρονται δὲ καὶ θαλαμηπόλοι, αἵτινες κατέλειψαν τὴν προτέραν ὑπηρεσίαν των διὰ νὰ συστήσωσι Παρθεναγωγείον! Τοῦτο δὲ προέρχεται ἐκ

τοῦ ὅτι ἡ ἐκπαίδεσις εἶνε ἐν Ἀμερικῇ εἰς πάντα, πλουσίους ἢ πένητας, προσιτὴ· οὐδὲν λοιπὸν θαῦμα ἂν εὐρίσκωνται τινες καὶ ἐκ τῆς τελευταίας τάξεως ἔχοντες ἰκανὴν εὐφυίαν, ὥστε νὰ ἐπωφεληθῶσι τὰ μαθήματα, ἅτινα τόσον εὐκόλως ἠδυνήθησαν νὰ διδαχθῶσι. Κατὰ λογικὴν δὲ ἀκολουθίαν οἱ Ἀμερικανοὶ οἱ ἐκ τῆς ἐσχάτης κοινωνικῆς τάξεως καὶ αὐτοὶ πολὺ ὑποφέρουσιν ἀναγκάζόμενοι νὰ γείνωσιν ὑπηρετῆται, καὶ τοὺς κυρίους των ἀνηλεῶς βασανίζουσιν. Ἐσχάτως μάλιστα αἱ ἀμερικανικαὶ οἰκογένειαι ἤρχισαν νὰ φέρωσιν ὑπηρετῆτας καὶ μάλιστα ὑπηρετριάς ἐκ τῆς Γερμανίας, ἐκ τῆς Ἑλβετίας, ἐκ τῆς Σκωτίας καὶ ἀλλαχόθεν. Δυστυχῶς ὅμως ὅπως εἰς πάντα τὰ πράγματα οὕτω καὶ εἰς τοῦτο, τὸ κακὸν παράδειγμα τάχιστα μετεδόθη καὶ οἱ εὐρωπαῖοι ὑπηρετῆται κατέστησαν ἐκεῖ ὅποιοι καὶ οἱ ἀμερικανοί. Μένουσιν οἱ μαῦροι, οἵτινες εἶνε πρόθυμοι, προσηνεῖς, φέρονται μετὰ πολλοῦ σεβασμοῦ, εἶνε δὲ καὶ ταχυμαθεῖς. Τοὺς τοιούτους ὅμως προσλαμβάνουσιν πρὸ πάντων τὰ ξενοδοχεῖα, ἐπιβάλλουσι δὲ εἰς τὰ δυστυχῆ ταῦτα ὄντα οἱ ἐν αὐτοῖς λευκοὶ ὑπηρετῆται τὰ δυσχερέστατα καὶ ταπεινωτικώτατα τῶν ἔργων. Οὕτω νοοῦσι τὴν ἰσότητά οἱ ὑπερήφανοι λευκοὶ ὑπηρετῆται.

Περὶ τῶν ἵππων τοῦ πρίγκηπος τῆς Οὐαλλίας.

Ἐκ τίνος ἀγγλικῆς ἐφημερίδος ἀποσπῶμεν τὸ ἐξῆς ἄρθρον περὶ τῆς διαίτης, εἰς ἣν ὑπεβλήθησαν οἱ ἵπποι τοῦ πρίγκηπος τῆς Οὐαλλίας πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως αὐτῶν εἰς τὰς Ἰνδίας.

Γενομένων τῶν προπαρασκευῶν πρὸς ἀναχώρησιν τοῦ πρίγκηπος τῆς Οὐαλλίας καὶ μετὰ τὴν αὐτοῦ εἰς τὰς Ἰνδίας, ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν, ὅτι οἱ ἵπποι, ὅς ἤθελε μετ' αὐτοῦ λάβει, ἠδύναντο νὰ καταδείχθωσι πολὺ ἐπικίνδυνον πρὸς ἵππους, ἅμα ἤθελον συναντήσῃ ἐλέφαντας, καμήλους, ἢ ἄλλα ζῶα, τῶν ὁποίων ἡ παράδοξος μορφή ἤθελε πιθανῶς καταπλήξῃ αὐτούς. Καὶ ἀληθῶς, τὰ κολοσσιαῖα ἀναστήματα, ἡ βαρεῖα ὄσμη τῶν ζώων ἐκείνων, ὁ θόρυβος τὸν ὁποῖον προξενοῦσιν ἤθελον ἀρκέσει, ὅπως ἐκπλήξωσι τὸν ἡμερώτατον τῶν ἵππων. Ἀπεφασίσθη λοιπὸν, ἵνα οἱ τρεῖς ἐξαιρετοὶ ἵπποι, οἱ ἐκλεχθέντες ἐκ τῶν σταύλων τοῦ πρίγκηπος, ὀδηγηθῶσιν εἰς τὸν ζωολογικὸν κῆπον τοῦ Λονδίνου, ἐκεῖ δὲ μετὰ πολλῶν προφυλάξεων καὶ ἡπίου τρόπου συνειθίσωσιν εἰς τὴν θέαν τῶν ζώων, ἅτινα μετ' οὐ πολὺ ἔμελλον νὰ συναντήσωσιν ἐν ταῖς Ἰνδίαις. Τὸ δὲ μέτρον τοῦτο ἐπέτυχε θαυμασίως καὶ ἀπεδείχθη, ὅτι ἵπποι θυμοειδῆς καὶ πλήρεις νοημοσύνης διὰ διαίτης ἀρμοδίας συνειθίζουσιν ἐντελῶς εἰς τὴν θέαν τῶν φοβερωτάτων ζώων.

Τὴν πρωτάν, πρὶν ἢ ὁ λαὸς εἰσέλθῃ εἰς τὸν κῆπον, ἐγένοντο αἱ δοκιμασίαι. Εἶχεν ἀποφασισθῆ ἕκαστος τῶν ἵππων νὰ ἵππεύηται ὑπὸ ἵπποκόμου πεπειραμένου ἢ ἵπποδαμαστοῦ, καὶ οἱ τρεῖς ἵπ-

ποι τοιοῦτοτρόπως ὀδηγούμενοι, ἐφθάσαν κατὰ τὸν προσδιορισθέντα χρόνον· ἀντὶ δὲ νὰ εἰσέλθωσιν αὐθωρεῖ εἰς τὸν κῆπον, ὀδηγήθησαν πρὸς τὰς κιγκλίδας τοῦ θηριοτροφείου, ὁποῦθεν διέκρινον κάλλιστα τὸν πελώριον ἄρρενα ἐλέφαντα τῆς Ἀφρικῆς, περιφερόμενον ἐν τῇ περιφράκτῳ αὐλῇ.

Εὐρισκόμενοι οἱ ἵπποι ἐξώθεν τοῦ δρυφράκτου, ἠσθάνοντο ἑαυτοὺς ἐν ἀσφαλείᾳ, καθόσον ἐβλεπον τὴν ὁδὸν ἐλευθέραν ὅπως φύγωσιν ἐν ἀνάγκῃ. Ἄμα δὲ συνῆλθον ἐκ τῆς πρώτης ἐκπλήξεως, ὀδηγήθησαν ἐν τῷ κῆπῳ πλησιέστατα, ἵνα ἰδῶσι τὸν ἐλέφαντα μετ' ὅλης τῆς δυνατῆς ἀνέσεως.

Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἡ θέα τοῦ ζώου ζωηρῶς ἐξέπληξε τοὺς ἵππους, κυρίως μάλιστα ὅταν ὁ ἐλέφας ἠνώρθωσε τὰ μεγάλα αὐτοῦ ὄτα, ὅταν ἠθέλησε νὰ λακτίσῃ αὐτοὺς, ἐκβαλὼν φωνὴν ὀξεῖαν εἰς σημεῖον ἐφόδου. Πλὴν ἀμέσως οἱ ἵπποι συνῆλθον, ἐνῶ πρότερον ἔχον σχεδὸν ἀσπηνάσει, καὶ μετὰ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας ἐπλησίαζον ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἤγγιζον τὴν ἄκραν τῆς προβοσκίδος τοῦ ἐλέφαντος. Κατόπιν πάλιν ὀδηγήθησαν πλησίον τοῦ μεγάλου βινοκέρωτος τῶν Ἰνδιῶν. Καὶ τοὶ δὲ ἐφάνθησαν ἡμερώτατοι, τὸ τερατώδες ἐκεῖνο ζῶον ἐξεμάνη ἐπὶ τῇ θέᾳ ἀνθρώπων ἐρίππων, ἐλθόντων τόσῳ πλησίον τῆς κατοικίας του. Ἦρχισε λοιπὸν νὰ ὠρώηται καὶ ἐφώρμησε κατὰ τοῦ δρυφράκτου μετὰ μανίας καταπληκτικῆς, εἶνε δὲ πρόδηλον ὅτι, ἐὰν ἠδύνατο, ἤθελεν ἀναμφιβόλως κακοποιήσαι τοὺς καινοφανεῖς ἐκείνους ζῆνους.

Ἄλλὰ καὶ τοὶ τὸ θῆριον ἐκεῖνο ἐξεμάνη, ὁ εἰς τῶν ἵππων εἰδείχθη λίαν ἀτάραχος. Ἦτο πολλὰ περίεργον νὰ παρατηρῇ τις τοῦ ὠραίου ἐκείνου ἵππου τὸ προσεκτικὸν καὶ πλήρες νοημοσύνης βλέμμα, μετ' οὐ ἐξήταξεν οὕτως εἰπεῖν τὸν ἐξηγριωμένον βινοκέρων ἄνευ δειλιάς ἢ φόβου. Προδήλως δὲ ἡ ἀταραξία τοῦ ἵππου τούτου ἐνεθάρρυνε καὶ τοὺς λοιποὺς δύο.

Ἐπειτα ὀδηγήθησαν οἱ ἵπποι πρὸς τὰς καμήλους, ἐνομίσθη δὲ, ὅτι ἡ θέα τῶν καμήλων ἤθελε ταραξεί αὐτοὺς μᾶλλον τῆς τοῦ ἐλέφαντος καὶ τοῦ βινοκέρωτος. Ὁ παράδοξος αὐτῶν σχηματισμὸς ἐπροξένησε τοῖς ἵπποις ἐκπληξιν ἀπερίγραπτον· ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ κατωρθώθη νὰ πλησιάσωσι τὰς καμήλους ἐγγύτατα ὅπως συνειθίσωσιν εἰς τὴν βαρεῖαν αὐτῶν ὄσμη, σχεδὸν ἤγγισαν αὐτὰς καὶ ἐντελῶς πρὸς ταύτας συνωκειώθησαν. Ὅπερ δὲ παράδοξον, εἰς τῶν ἵππων ἐφαίνετο ἐπιθυμῶν νὰ ἐπισκεφθῇ ἐκ νέου τὰ ζῶα τοῦ κῆπου. Οὐδεμίαν τέλος δυσκολίαν ὑπῆρξεν, ὅπως ὀδηγηθῶσιν οἱ ἵπποι πρὸς τοὺς λέοντας καὶ τὰς τίγρεις, καὶ ἡ θέα τῶν ἵππων ἔτρεπεν εἰς φυγὴν τὰ θῆρια ἐκεῖνα.

Τοιοῦτοτρόπως μετ' οὐ πολὺν χρόνον συνειθιόθη ἐντελῶς ἡ ἀνατροπὴ τῶν τριῶν ἵππων καὶ ὡς πρὸς τοῦτο.

Ἡ πρώτη ἐκπαίδευσις ἐν Εὐρώπῃ.

Κατὰ τὰς νεωτάτας καταστατικὰς τὰ εὐρωπαϊκὰ ἔθνη πρέπει νὰ καταταχθῶσιν ὡς ἐξῆς ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ τῆς στοιχειώδους αὐτῶν ἐκπαίδευσως.

Πρώτη τάξις. — Δανιμαρκία, Σουηδία καὶ Νορβηγία, Γερμανία, Ὁλλανδία, Σκωτία.

Δευτέρα τάξις. — Βελγικὴ, Ἑλβετία, Ἀγγλία, Ἰρλανδία, Γαλλία, Αὐστρία.

Τρίτη τάξις. — Ἰσπανία, Ἰταλία, Ἑλλάς, Πορτογαλλία.

Τετάρτη καὶ τελευταία τάξις. — Ρωσσία καὶ Τουρκία.

Παιδικὴ ἀφέλεια περὶ τῆς ἱστορίας.

Ὁ Γκυζῶ διεσκέδαζε διηγούμενος ἱστορικὰ γεγονότα εἰς τοὺς μικροὺς ἐγγόνους του. Ἡμέραν τινα εἶχεν ὡς θέμα τῆς ὁμιλίας του τὴν ἱστορίαν τῆς Ἀγγλίας καὶ σὺν ἄλλοις ὁ ἔνδοξος συγγραφεὺς ἀνέφερε καὶ τὸ ἀξιοπερίεργον ἐκεῖνο τῆς βιογραφίας τοῦ Ἑρρίκου Α', ὅστις, ἀπολέσας τὸν υἱὸν του, δὲν ἐγέλασε πλέον οὔτε ἄπαξ μέχρι τοῦ θανάτου του.

Εἰς ἐκ τῶν μικρῶν ἀκροατῶν ἐφάνη δυσπιστῶν πρὸς τὸ ἀνέκδοτον τοῦτο. Ἐρωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τοῦ πάππου του πόθεν προήρχετο ἡ δυσπιστία του.

— Αἴ! εἶπε. Καὶ τί ἔκκμνεν ὅταν τὸν ἐγαργάλιζαν;

ΕἰΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ.

Ἡ ἀλεκτρομαχία εἶνε, ὡς γνωστὸν, τὸ πάθος τῶν Ἀγγλων, ὡς ἡ ταυρομαχία τῶν Ἰσπανῶν. Ἀγγλος τις προσέφερε πρὸς ἀγορὰν ἀλέκτορος, μηδὲν ἔχοντος ἄλλως τὸ ἐξαιρετικόν, φονεύσαντος ὅμως ἐν μονομαχίαις ὑπὲρ τοὺς ἐξήκοντα ἀλέκτορας πολλῶ αὐτοῦ μεγαλοσωμοτέρους, 10,000 φράγκων ἄλλ' ὁ κύριος τοῦ ἀλέκτορος ἀπεποιήθη, διότι ὑπελόγησεν ὅτι θὰ κερδίσῃ ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ πλείονα ἐκ στοιχημάτων.

Τὸ ἐπόμενον ἀρβρίδιον, ὡς καὶ τὰ προτεγῶς δημοσιευθησάμενα περὶ «καθαρισμοῦ, ἀερισμοῦ, θερμάνσεως καὶ φωτισμοῦ τοῦ κοιτῶνος τῶν ἀρρώστων», ἐσταχυολογήθησαν ἐκ τοῦ β' κεφαλαίου τοῦ προσφάτως ἐκδοθέντος, ἐντολῆ τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλείσης, ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ κ. Νικολίου Γ. Μακκᾶ βιβλίου, «Ὁδηγία περὶ νοσηλείας ἀρρώστων» ἐπιγραφομένου. Σκοπὸς τοῦ χρησιμωτάτου τούτου βιβλίου, οὗ τινος τὴν κτῆσιν συνιστάμεν εἰς πάσας τὰς οἰκογενείας, εἶνε ἡ διάδοσις τῶν ἀναγκαίων γνώσεων, ὡς πᾶσα μήτηρ καὶ πᾶσα γυνὴ, ἵππριτοῦσα ἐν ὄρα ἀσθεναίας τὰ ἴδια τέκνα ἢ τὸν σύζυγον ἢ τὸν ἀδελφόν, δεῖται νὰ ἔχῃ, ὅπως ἐκτελῇ μετὰ τῆς προσηκούσης ἀκριβείας τὰς παραγγέλιας τοῦ ἱατροῦ. Ἐτι δὲ σκοπὸς τοῦ βιβλίου εἶνε νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν νοσοκόμων.

Σ. τ. Α.

ΥΓΙΕΙΝΗ

Περὶ τοῦ κοιτῶνος τῶν ἀρρώστων.

Ὁ κοιτῶν παντὸς ἀνθρώπου εἶναι ἐκ τῶν κυριωτέρων ἀντικειμένων τῆς ὑγιεινῆς καὶ δικαίως διότι ἐν αὐτῷ διακνεί ὁ ἄνθρωπος ὅλας τὰς νύ-

κτας τῆς ζωῆς αὐτοῦ, ἦτοι μέρος αὐτῆς οὐ μικρόν ἄλλ' ἐὰν καὶ ἐν ὑγιεῖα ἦναι χρεῖα πολλῆς προσοχῆς καὶ ἐπιμελείας περὶ τοῦ κοιτῶνος, ὅπως ἦναι ὑγιεῖας, ὁποίας δὲν χρεῖται φροντίδος ὁ κοιτῶν πάσχοντας ἀνθρώπου, διαμένοντος ἐν αὐτῷ νύκτας τε καὶ ἡμέρας πολλὰς, πολλάκις δὲ καὶ ἐβδομάδας ὅλας ἢ μῆνας τινας, ἐνίοτε δὲ μάλιστα καὶ ἐφ' ὄλον τὸν ἐφεξῆς βίον αὐτοῦ; Ὅθεν οὐδὲν δικαιοτέρον, ἢ ἡ μέριμνα περὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ καταλληλοτέρου ἐν πάσῃ οἰκίᾳ κοιτῶνος, ἐν ᾧ μέλλει νὰ νοσηλευθῇ ὁ πάσχων. Ὅπως δὲ ἦναι κατάλληλον πρὸς τοῦτο δωμάτιόν τι, πρέπει νὰ ἔχῃ τὰς ἐξῆς ιδιότητας:

α. Νὰ κεῖται μακρὰν θορύβου καὶ πάσης τα-

ραχῆς.

β'. Νὰ ἦναι εὐάερον καὶ φωτεινόν.

γ'. Νὰ μὴ ἦναι ὑγρόν.

δ'. Νὰ ἔχῃ καλὴν διάθεσιν πρὸς τὸν ἥλιον

κατὰ τὴν ὥραν τοῦ ἔτους.

ε. Νὰ κοινωῇ, εἰ δυνατὸν, πρὸς ἕτερον δω-

μάτιον, δυνάμενον νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὸν ἀρ-

ρώστον.

Ὁμολογούμενον εἶναι ὅτι πᾶς ἀρρώστος ἔχει ἀνάγκην τελείας ἡσυχίας πνευματικῆς τε καὶ σωματικῆς ὅθεν καὶ ὁ κοιτῶν συμφέρει νὰ μὴ κεῖται ἐπὶ ὁδῶν θορυβωδῶν, ἀλλὰ μῆτε πλησίον τοῦ μαγειρείου ἔστω δὲ ὅσον τὸ δυνατόν εὐάερος, φωτεινὸς καὶ προσήλιος διότι δωμάτια μικρὰ καὶ χαμηλὰ, ἢ σκοτεινὰ καὶ στερεούμενα παραθύρων πρὸς τὸν ἐξῶ ἀέρα, εἶναι ὅλως ἀνεπιτήδεια εἰς νοσηλείαν ἀρρώστων ἀποφευκτέον δὲ καὶ τὰ ἰσόγεια ἢ μάλιστα ὑπόγεια ἕνεκα τῆς ἐν αὐτοῖς ὑγρασίας, ἣτις εἶναι ἐπιβλαβεστάτη εἰς ἄπαντας τοὺς ἀσθενεῖς. Ὁ ἥλιος δέον νὰ εἰσχωρῇ ἀνεμποδίστως εἰς τὸν κοιτῶνα οὐ μόνον ὅπως ἀφαιρῇ πᾶσαν ἀπ' αὐτοῦ ὑγρασίαν, ἀλλὰ καὶ ὅπως ζωογονῇ τὸν ἀέρα τὸν ὁποῖον ἀναπνέει ὁ πάσχων ἄλλ' οὐδὲν χαριέστερον πρὸς τούτοις εἰς τε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ εἰς τὴν ψυχὴν ἢ κοιτῶν φωτιζόμενος δεόντως ὑπὸ τοῦ ἡλίου. Καὶ τὸν μὲν χειμῶνα καταλληλοτέρα διάθεσις τοῦ κοιτῶνος εἶναι ἢ πρὸς μεσημβρίαν τὸ δὲ θέρος ἢ πρὸς βορρᾶν ἢ πρὸς ἀνατολὰς κκιίστη δὲ τὸν ἀντικεῖνον ἢ πρὸς δυσμὰς τὸ θέρος, καὶ πρὸς βορρᾶν τὸν χειμῶνα.

Εἰς μικρὰς τινὰς οἰκίας τὰ εἰς ὕπνον χρησιμεύοντα δωμάτια, ἢ διὰ τὴν θέσιν αὐτῶν, ἢ διὰ τὴν πολλὴν μικρότητα, ἢ καὶ δι' ἄλλας τινὰς ἐλλείψεις, εἶναι ὅλως ἀνεπιτήδεια εἰς νοσηλείαν πάσχοντος βαρὺ τι πάθος· πολλάκις δὲ ἐν ταῖς οἰκίαις ταύταις τὸ ὠραιότερον καὶ ὑγιεινότερον τῶν δωματίων μένει κλεισμένον καὶ σχεδὸν ἄχρηστον, διὰ τὸν προσδιορισμὸν αὐτοῦ εἰς αἶθουσαν πρὸς ὑποδοχὴν τῶν ξένων παρεσκευασμένην.